

Projekt

Plan ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020

Grudzień 2015

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW.....	3
1. WPROWADZENIE	6
1.1 PODSTAWA PRAWNA REALIZACJI EWALUACJI I PRZYGOTOWANIA PLANU EWALUACJI.....	6
1.2 CELE EWALUACJI I PE RPO WP	7
2. PRZEDMIOT EWALUACJI	9
3. ORGANIZACJA PROCESU EWALUACJI.....	12
3.1 PODMIOTY ZAANGAŻOWANE W PROCES EWALUACJI	12
3.2 SPOSÓB REALIZACJI BADAŃ	16
3.2.1 SPOSODY ZAPEWNIANIA WYSOKIEJ JAKOŚCI BADAŃ.....	17
3.3 ROZPOWSZECHNIANIE I WYKORZYSTANIE WYNIKÓW PROCESU EWALUACJI.....	20
3.4 BUDOWA POTENCJAŁU EWALUACYJNEGO	22
3.5 ZASOBY NIEZBĘDNE DO REALIZACJI PLANU EWALUACJI	24
4. PLANOWANE BADANIA EWALUACYJNE	26
4.1 SYSTEM REALIZACJI I BADANIA HORYZONTALNE	28
4.2 GOSPODARKA	39
4.3 INFRASTRUKTURA	43
4.4 SPOŁECZEŃSTWO	49

Wykaz skrótów

Akronim / skrót	Rozwinięcie / wyjaśnienie
BBE	Baza Badań Ewaluacyjnych
CATI	wspomagany komputerowo wywiad telefoniczny (ang. <i>Computer- Assisted Telephone Interview</i>)
CAWI	wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony internetowej (ang. <i>Computer-Assisted Web Interview</i>)
CIS	Centrum Integracji Społecznej
CSV	format przechowywania danych w plikach tekstowych i odpowiadający mu typ MIME text/csv (ang. comma-separated values)
DRP	Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
EFSI	Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne
GDOŚ	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
GSE RPO WP	Grupa Sterująca Ewaluacją Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020
GUS	Główny Urząd Statystyczny
IK UP	Instytucja Koordynująca Umowę Partnerstwa
IOB	Instytucje Otoczenia Biznesu
IP WUP	Instytucja Pośrednicząca - Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie
IP ZIT	podmiot, o którym mowa w art. 30 ust. 4 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. poz. 1146 z późn. zm.)
IZ RPO WP	Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020
JE RPO WP	Jednostka Ewaluacyjna Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020
KE	Komisja Europejska
KFS	Krajowy Fundusz Szkoleniowy
KJE	Krajowa Jednostka Ewaluacji
KM RPO WP	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020
KKZ	Kwalifikacyjne Kursy Zawodowe
KOWEZIU	Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej
KSI SIMIK 07-13	Krajowy System Informatyczny (SIMIK 07-13)
KUZ	Kursy Umiejętności Zawodowych
LSI IP RPO WP	Lokalny system informatyczny IP WUP
LSI IZ RPO WP	Lokalny system informatyczny IZ RPO WP
MRPiPS	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
MR	Ministerstwo Rozwoju
MŚP	małe i średnie przedsiębiorstwa
NGO	organizacja pozarządowa
OP	oś priorytetowa

Akronim / skrót	Rozwinięcie / wyjaśnienie
OPS	Ośrodek Pomocy Społecznej
OWES	Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PAPI	papierowy wywiad kwestionariuszowy (z ang. <i>Paper & Pen Personal Interview</i>)
PE RPO WP	Plan Ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020
PES	Podmiot Ekonomii Społecznej
PKB	Produkt Krajowy Brutto
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności
PO	program operacyjny
PO IR	Program Operacyjny Inteligentny Rozwój
PO KL	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
PO PW	Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020
PUP	Powiatowy Urząd Pracy
PZP	ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 907, z późn. zm.)
ROPS	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie
ROT	Regionalne Obserwatorium Terytorialne
Rozporządzenie ogólne	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006
RPO	regionalny program operacyjny
RPO WP 2007-2013	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013
RPO WP 2014-2020	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020
RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SFC2014	system elektronicznej wymiany danych, o którym mowa w art. 74 ust. 4 rozporządzenia ogólnego
SIO	System Informacji Oświatowej
SL2014	aplikacja główna centralnego systemu teleinformatycznego
SOPZ	Szczegółowy Opis Przedmiotu Zamówienia
SQL	ang. Structured Query Language
SRWP	Strategia Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020
SZOOP	Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WP 2014-2020
STRATEG	system stworzony przez GUS na potrzeby programowania i monitorowania polityki rozwoju
SWR	System Wdrażania Rekomendacji

Akronim / skrót	Rozwinięcie / wyjaśnienie
TERYT	Krajowy Rejestr Urzędowy Podziału Terytorialnego Kraju
TIK	technologie informacyjno-komunikacyjne
UE	Unia Europejska
UG	Urząd Gminy
UMWP	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie
UP	Umowa Partnerstwa
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie
WLWK	Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych 2014-2020
WUP	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie
Wytyczne KE	Guidance Document on Monitoring and Evaluation. European Regional Development Fund and Cohesion Fund oraz Monitoring and Evaluation of European Cohesion Policy. European Social Fund
ZIT	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne, tj. instrument rozwoju regionalnego, o którym mowa w art. 36 rozporządzenia ogólnego oraz w art. 7 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 470)
ZUS	Zakład Ubezpieczeń Społecznych
ZWP	Zarząd Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie
XLS	rozszerzenie pliku tworzonego przez arkusz kalkulacyjny Microsoft Excel

1. WPROWADZENIE

1.1 Podstawa prawna realizacji ewaluacji i przygotowania planu ewaluacji

W najbardziej ogólnym ujęciu ewaluacja to oszacowanie jakości, wartości i znaczenia (*ang. merit, worth, significance*)¹. W toku rozwoju praktyki ewaluacji pojawiły się jej bardziej rozwinięte definicje wskazujące na kluczowe elementy: rygor procesu badawczego, normatywny (ocenny) charakter i użyteczność – generowanie rekomendacji, które pozwalają poprawiać jakość interwencji. W praktyce administracji publicznej ewaluacja to zwykle nie jeden osąd, czy jedno badanie, ale regularnie zasilany strumień badań² i system mający strukturę, zasoby, procedury umożliwiające obsługę tego strumienia³. Realizacja tak rozumianej ewaluacji wymaga systematycznego podejścia i planu, co zauważają regulatorzy polityki spójności zarówno poziomowi UE, jak i krajowego.

Konieczność przygotowania planu ewaluacji jest logiczną konsekwencją obligatoryjności prowadzenia samego procesu ewaluacji programów finansowanych z EFSI. Obowiązek ten wynika wprost z art. 56 i 114 rozporządzenia ogólnego, które wskazują, że plan ewaluacji sporządzony jest przez instytucję zarządzającą lub państwo członkowskie dla jednego lub kilku programów operacyjnych, a następnie przedstawiony komitetowi monitorującemu nie później niż rok po przyjęciu programu operacyjnego. Rozporządzenie ogólne nakłada na państwo członkowskie (więc w praktyce na IZ RPO WP) obowiązek zapewnienia niezbędnych zasobów (art. 54) oraz potencjału (art. 56) do przeprowadzenia ewaluacji.

PE RPO WP został przygotowany zgodnie z zapisami rozporządzenia ogólnego oraz rozdziału 5.5 Umowy Partnerstwa. Ponadto opracowany PE RPO WP uwzględnia zalecenia wynikające z *Wytycznych KE* oraz *Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020*, zwane dalej *Wytycznymi*. Podczas opracowywania PE RPO WP wykorzystano ekspertyzę pn. *Wsparcie przygotowania Planu ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020*⁴, jak również rekomendacje zawarte w poradniku opracowanym na zlecenie KJE pn. *Wnioski dot. procesu planowania ewaluacji programów operacyjnych w okresie 2014-2020*.

PE RPO WP jest dokumentem strategicznym wyznaczającym ramy realizacji procesu ewaluacji na cały okres programowania. Plan określa cele ewaluacji, system organizacyjny oraz planowane do realizacji badania ewaluacyjne. Służy więc planowaniu procesu ewaluacji i zapewnieniu niezbędnych ku temu zasobów.

¹ M. Scriven, (2007), *Key Evaluation Checklist, Evaluation Checklists Project. University of Michigan*, http://dme4peace.org/sites/default/files/Scriven_Key%20Evaluation%20Checklist.pdf.

² R. Rist, N. Stame, (eds.) (2006) *From Studies to Streams: Managing Evaluative Systems*, London, Transaction Publishers.

³ F. L. Leeuw, J. E. Furubo, (2008), „Evaluation Systems: What Are They and Why Study Them?”, *Evaluation*, nr 14(2), 157-169.

⁴ Wykonawca: EGO form Government Organizations s.c. – lider w partnerstwie z Fundacją IDEA Rozwoju, 2015.

PE RPO WP został opracowany przez JE RPO WP. W proces identyfikacji tematów i zakresów badań zaangażowani byli pracownicy instytucji zaangażowanych w zarządzanie i wdrażanie RPO WP 2014-2020, eksperci zewnętrzni oraz członkowie KM RPO WP, w skład którego wchodzi partnerzy społeczno-gospodarczy⁵. Ponadto wykorzystano dotychczasowy dorobek badań ewaluacyjnych z perspektywy finansowej 2007-2013.

PE RPO WP zaopiniowany przez KJE podlega analizie i zatwierdzeniu przez KM RPO WP, a następnie przesyłany jest KE. Podobna ścieżka dotyczy aktualizacji PE RPO WP. Zgodnie z *Wytycznymi* PE RPO WP podlega co najmniej raz do roku przeglądowi i ewentualnej zmianie.

1.2 Cele ewaluacji i PE RPO WP

Jak wskazano w *Wytycznych KE*, społeczeństwo ma prawo wymagać od Instytucji Zarządzającej wypełniania dwóch zadań w trakcie realizacji programu operacyjnego: **wdrożenia programu w możliwie efektywny sposób** oraz **oszacowania czy program przyniósł oczekiwane rezultaty**. Warunkiem koniecznym sprostania każdemu z tych zadań jest użyteczna ewaluacja. *Wytyczne* wskazują, że ewaluacja powinna **wspierać procesy decyzyjne** oraz **zwiększać transparentność polityki spójności**. Realizacja obu tych postulatów wymaga **dostarczania wiarygodnych informacji dotyczących rzeczywistych efektów podejmowanych działań**. Rolą ewaluacji jest **uchwycenie rzeczywistych efektów interwencji publicznej**, tj. wskazanie jaka część zmian w sytuacji społeczno-ekonomicznej regionu może zostać przypisana realizacji programu. Drugim równie istotnym zadaniem ewaluacji jest odpowiedź na pytanie, dlaczego dana zmiana nastąpiła, czyli wyjaśnienie mechanizmów oddziaływania interwencji. To ostatnie stwierdzenie koresponduje z zapisami *Wytycznych KE*, wskazujących, że nadrzędnym celem ewaluacji jest uczenie.

Użyteczne na potrzeby organizacji systemu ewaluacji będzie spojrzenie na cele ewaluacji z perspektywy procesu zarządzania strategicznego RPO. W tym ujęciu **ewaluacja powinna być wartościowym źródłem informacji zwrotnych, o jakości realizowanych działań i ich efektach, na każdym etapie cyklu planowania i realizacji RPO**. Informacje te **wspierać** mają **decyzje prowadzące do modyfikacji**. Zmiany te mogą dotyczyć bieżącego działania (wdrażania programu operacyjnego) bądź weryfikacji założeń (celów, priorytetów, działań programu).

Warunki skutecznej realizacji tak określonych celów ewaluacji to, m.in.:

- zwiększenie poziomu integracji procesu ewaluacji z procesem programowania i wdrażania RPO,

⁵ Członkowie KM RPO WP, w tym partnerzy społeczno-gospodarczy, zostali włączeni w proces identyfikacji tematów badań ewaluacyjnych w ramach PE RPO WP, poprzez umożliwienie udziału w sesjach warsztatowych (system realizacji i badania horyzontalne, gospodarka, infrastruktura, społeczeństwo) zorganizowanych w ramach realizacji ekspertyzy pn. *Wsparcie przygotowania Planu ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020*.

- podniesienie poziomu jakości procesu ewaluacji, w tym w szczególności wiarygodności i użyteczności badań ewaluacyjnych.

Ponadto rzetelny plan pozwala:

- zapewnić wystarczające zasoby ludzkie i finansowe na potrzeby realizacji badań,
- zaplanować działania szkoleniowe i inne budujące potencjał ewaluacji.

W świetle powyższych ustaleń, **cele ewaluacji RPO WP 2014-2020** zostały określone następująco:

1. Dostarczanie podmiotom zaangażowanym w zarządzanie i wdrażanie RPO WP 2014-2020 informacji dot.:

- rzeczywistych efektów i wpływu RPO WP 2014-2020 na osiągnięcie celów wynikających z dokumentów strategicznych poziomu unijnego i krajowego,
- jakości, skuteczności i efektywności realizacji RPO WP 2014-2020.

2. Dostarczanie informacji społeczeństwu i opinii publicznej nt. efektów RPO WP 2014-2020.

2. PRZEDMIOT EWALUACJI

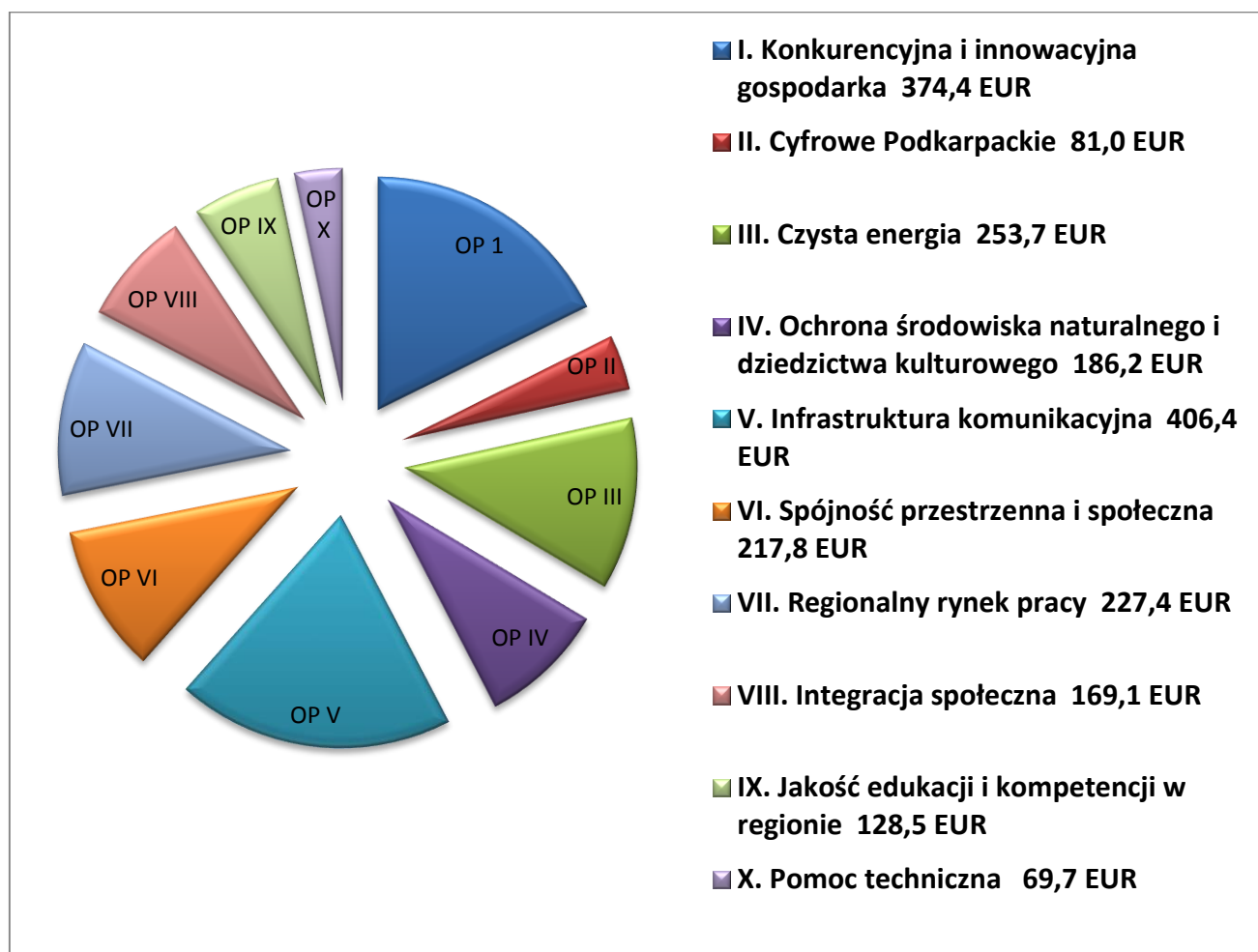
RPO WP 2014-2020 został przyjęty przez Zarząd Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie w dniu 3 marca 2015 r. w związku z decyzją wykonawczą Komisji Europejskiej nr C(2015)910 z dnia 12 lutego 2015 r. przyjmującą Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.

RPO WP 2014-2020 stanowi najistotniejszy instrument polityki regionalnej województwa podkarpackiego w perspektywie 2014-2020. Jest on podstawą finansową realizacji najważniejszych zadań jednostek samorządu terytorialnego oraz wielu projektów pozostałych podmiotów publicznych i prywatnych, możliwych do współfinansowania w ramach EFSI. Zakres RPO WP 2014-2020 jest odpowiedzią na wyzwania rozwojowe, określone dla województwa podkarpackiego w głównych dokumentach strategicznych i uwzględnia te obszary interwencji, których realizacja przyniesie największe efekty. RPO WP 2014-2020 formułuje ramy interwencji dla prowadzenia działań wpisujących się w trzy priorytety określone w głównym dokumencie kierunkowym dla polityki spójności, jakim jest *Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu - Europa 2020*.

Celem głównym RPO WP 2014-2020 jest wzmocnienie i efektywne wykorzystanie gospodarczych i społecznych potencjałów regionu dla zrównoważonego i inteligentnego rozwoju województwa. Do głównych celów Programu można zaliczyć m.in.: wzmocnienie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki, rozwój przedsiębiorczości, upowszechnienie technologii informacyjno-komunikacyjnych, poprawa stanu środowiska, zachowanie różnorodności biologicznej i dziedzictwa kulturowego, wzmocnienie pozycji „biegunów wzrostu” w regionie, poprawa sytuacji osób bezrobotnych, obniżenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego, rozwój opieki żłobkowej i edukacji przedszkolnej, zmodernizowanie kluczowych elementów istniejącej infrastruktury ochrony zdrowia. Wykazane w ramach RPO WP 2014-2020 obszary wsparcia w szerszej perspektywie będą realizować cele m.in. *Strategii Rozwoju Kraju 2020* (w obszarach zwiększania konkurencyjności gospodarki, poprawy spójności społecznej i terytorialnej oraz podnoszenia sprawności i efektywności państw) oraz *Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020*. Ponadto w RPO WP 2014-2020 obok analizy różnicowań, potrzeb i potencjałów rozwojowych uwzględnione również zostały wyzwania terytorialne (ZIT). Punktem wyjścia do uwzględnienia w ramach RPO WP 2014-2020 wymiaru terytorialnego, były przede wszystkim zapisy SRWP.

RPO WP 2014-2020 współfinansowany jest z EFRR kwotą 1 519 mln EUR i EFS kwotą 595 mln EUR, co razem daje **2 114 mln EUR wkładu UE i 2 487 mln EUR szacowanego całkowitego budżetu programu**. Największy udział środków RPO WP 2014-2020 skierowany zostanie na wsparcie rozwoju zrównoważonego (ok. 40% środków UE). Drugim co do wielkości zakresem wsparcia w RPO WP 2014-2020 będą działania na rzecz wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu (ok. 35% środków UE). Wzrostowi inteligentnemu dedykowanych będzie ok. 21% środków UE.

Rysunek 1. Podział alokacji w ramach RPO WP 2014-2020 (alokacja w mln EUR)

W pracach nad RPO WP 2014-2020 wykorzystano szereg wyników badań ewaluacyjnych wynikających z dotychczasowego dorobku ewaluacji z lat 2007-2013. Przede wszystkim w konstruowaniu szczegółowego zakresu interwencji przydatna była *Ewaluacja ex-ante Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020*. W oparciu o wnioski z diagnozy wyzwań, potrzeb i potencjałów regionu ustalono, że realizacja celu głównego będzie wymagała wdrożenia dziesięciu osi priorytetowych.

Tabela 1. Struktura RPO WP 2014-2020

Lp.	Nazwa osi priorytetowej	Fundusz	Działanie	Alokacja (EUR)
1	Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka	EFRR	1.1 Wsparcie infrastruktury B+R jednostek naukowych	20 000 000
			1.2 Badania przemysłowe, prace rozwojowe oraz ich wdrożenia	85 000 000
			1.3 Promowanie przedsiębiorczości	59 224 334
			1.4 Wsparcie MŚP	210 148 376
2	Cyfrowe Podkarpackie	EFRR	2.1 Podniesienie efektywności i dostępności e-usług	81 039 212
3	Czysta energia	EFRR	3.1 Rozwój OZE	62 840 853
			3.2 Modernizacja energetyczna budynków	125 565 733
			3.3 Poprawa jakości powietrza	65 335 026
4	Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego	EFRR	4.1 Zapobieganie i zwalczanie zagrożeń	18 635 911
			4.2 Gospodarka odpadami	22 643 401
			4.3 Gospodarka wodno-ściekowa	91 745 981
			4.4 Kultura	39 294 671
			4.5 Różnorodność biologiczna	13 839 675
5	Infrastruktura komunikacyjna	EFRR	5.1 Infrastruktura drogowa	211 547 013
			5.2 Infrastruktura terminali przeładunkowych	10 000 000
			5.3 Infrastruktura kolejowa	134 230 569
			5.4 Niskoemisyjny transport miejski	50 605 066
6	Spójność przestrzenna i społeczna	EFRR	6.1 Rozwój potencjału endogenicznego regionu	20 000 000
			6.2 Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej	88 403 537
			6.3 Rewitalizacja przestrzeni regionalnej	52 492 230
			6.4 Infrastruktura edukacyjna	56 925 606
7	Regionalny rynek pracy	EFS	7.1 Poprawa sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy – projekty konkursowe	80 109 301
			7.2 Poprawa sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy – projekty pozakonkursowe PUP	57 000 000
			7.3 Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości	57 300 000
			7.4 Rozwój opieki żłobkowej w regionie	18 256 114
			7.5 Rozwój kompetencji pracowników sektora MŚP	9 331 094
			7.6 Programy profilaktyczne i zdrowotne w regionie	5 389 061
8	Integracja społeczna	EFS	8.1 Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	25 299 125
			8.2 Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym prowadzona przez ośrodki pomocy społecznej/powiatowe centra pomocy rodzinie	37 000 000
			8.3 Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych	50 685 375
			8.4 Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej	12 671 344
			8.5 Wspieranie rozwoju sektora ekonomii społecznej w regionie	42 361 935
			8.6 Koordynacja sektora ekonomii społecznej w regionie – projekt pozakonkursowy ROPS	1 071 000
9	Jakość edukacji i kompetencji w regionie	EFS	9.1 Rozwój edukacji przedszkolnej	30 000 000
			9.2 Poprawa jakości kształcenia ogólnego	22 426 891
			9.3 Podnoszenie kompetencji osób dorosłych w obszarze TIK i języków obcych	16 122 306
			9.4 Poprawa jakości kształcenia zawodowego	30 000 000
			9.5 Podnoszenie kompetencji osób dorosłych w formach pozaszkolnych	25 000 000
			9.6 Wsparcie stypendialne dla uczniów	5 000 000
10	Pomoc techniczna	EFS	10.1 Pomoc techniczna	69 703 020

3. ORGANIZACJA PROCESU EWALUACJI

3.1 Podmioty zaangażowane w proces ewaluacji

System organizacji instytucjonalnej procesu ewaluacji określają *Wytoczne*. Za koordynację procesu ewaluacji polityki spójności 2014-2020 odpowiada **Krajowa Jednostka Ewaluacji**, zlokalizowana w MR. Do jej zadań należy także realizacja procesu ewaluacji horyzontalnych na poziomie UP oraz koordynacja i realizacja rozwoju potencjału i kultury ewaluacyjnej. Ponadto KJE kieruje pracami Zespołu sterującego ewaluacją polityki spójności 2014-2020, który stanowi forum koordynacji procesu ewaluacji polityki spójności. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele jednostek ewaluacyjnych programów operacyjnych.

Za zapewnienie prawidłowej ewaluacji RPO WP 2014-2020, a także wypełnienie obowiązków w zakresie ewaluacji regulowanych prawem europejskim i krajowym odpowiada IZ RPO WP. W ramach IZ RPO WP funkcjonuje **Jednostka Ewaluacyjna Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020**, umiejscowiona w Oddziale ewaluacji w DRP. JE RPO WP jest zatem funkcjonalnie niezależna od innych komórek organizacyjnych zaangażowanych w programowanie, zarządzanie i wdrażanie RPO WP 2014-2020, co zapewnia zgodność z art. 54 rozporządzenia ogólnego. JE RPO WP odpowiada za koordynację i realizację procesu ewaluacji, w tym m.in. za przygotowanie, monitorowanie i aktualizację PE RPO WP, identyfikację potrzeb badawczych, realizację badań ewaluacyjnych, rozpowszechnianie wyników ewaluacji, koordynację procesu wykorzystywania wyników ewaluacji, w tym monitorowanie wdrażania rekomendacji, powołanie i organizację pracy GSE RPO WP, budowę potencjału i kultury ewaluacyjnej na poziomie RPO WP 2014-2020 oraz współpracę z KE i KJE w zakresie realizacji procesu ewaluacji polityki spójności.

Kluczowym podmiotem warunkującym jakość i wykorzystanie ewaluacji będzie **Grupa Sterująca Ewaluacją Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020**. Grupa stanowi wsparcie dla JE RPO WP w zakresie realizacji procesu ewaluacji RPO WP 2014-2020, w tym zwiększenia jego jakości i efektywności. GSE RPO WP stanowi także użyteczny kanał komunikacji JE RPO WP z potencjalnymi wewnętrznymi i zewnętrznymi odbiorcami wiedzy. Grupa pełni rolę doradczą dla JE RPO WP przy formułowaniu założeń badania, ocenie jego wyników oraz refleksji nad możliwością wykorzystania wyników. W pracach GSE RPO WP planowany jest udział m.in. przedstawicieli instytucji zaangażowanych w realizację RPO WP 2014-2020, partnerów spoza administracji publicznej, przedstawicieli środowiska akademickiego oraz przedstawicieli instytucji realizujących badania w regionie. W pracach GSE RPO WP mogą również uczestniczyć inni eksperci, w tym m.in. przedstawiciele UMWP i WUP, właściwi merytorycznie ze względu na obszar będący przedmiotem interwencji RPO WP 2014-2020.

Praca w GSE RPO WP odbywać się będzie głównie w trybie konsultacji, drogą elektroniczną. Posiedzenia Grupy zwoływane będą w zależności od potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz w roku i dotyczyć będą przede wszystkim przeglądu i ewentualnej aktualizacji PE RPO WP. Zasady uczestnictwa, jak również zadania oraz organizacja trybu i prac działania Grupy zostaną określone w Regulaminie GSE RPO WP.

W perspektywie finansowej 2014-2020 szczególną rolę w zakresie ewaluacji pełni **Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020**. KM RPO WP monitoruje proces ewaluacji Programu, zgłasza propozycje przeprowadzenia badań ewaluacyjnych, zapoznaje się z wynikami badań, monitoruje ich wykorzystanie oraz przedstawia uwagi / wnioski dot. ewaluacji Programu, ale przede wszystkim zatwierdza PE RPO WP oraz jego zmiany. Ponadto w skład KM RPO WP wchodzi partnerzy, o których mowa w art. 5 rozporządzenia ogólnego, co umożliwia realizację zasady partnerstwa w ramach procesu ewaluacji.

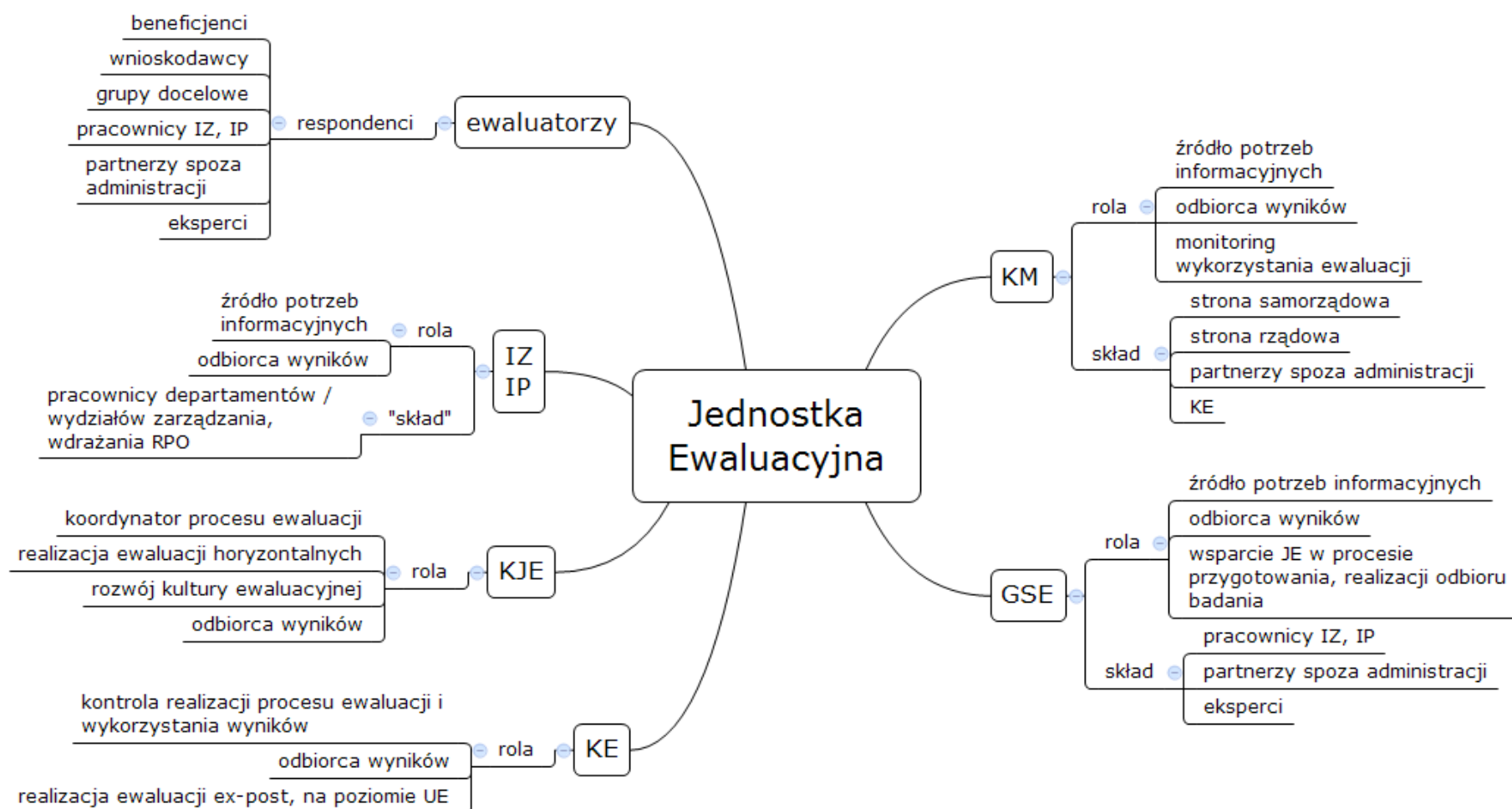
W procesie ewaluacji uczestniczą także **przedstawiciele IZ RPO WP, IP WUP i IP ZIT**, co przyczyni się do podniesienia jakości merytorycznej ewaluowanych zagadnień oraz zwiększenia użyteczności wyników badań. Uczestnicy współpracują z JE RPO WP i wykonawcami badań na każdym etapie realizacji ewaluacji oraz działają na rzecz budowania kultury evidence base policy⁶. Podmioty te komunikują potrzeby informacyjne, planowane działania czy decyzje, które będą podejmowane w przyszłości, a które powinny zostać wsparte ewaluacją. Ponadto zapoznają się z wynikami badań ewaluacyjnych oraz rozpatrują ich wykorzystanie w procesie decyzyjnym. Dodatkowo pełnią także rolę respondentów badań.

Należy także podkreślić, że w procesie ewaluacji RPO WP 2014-2020 uczestniczą także **KE**, której IZ RPO WP przekazuje: PE RPO WP oraz jego aktualizacje, wyniki zrealizowanych badań ewaluacyjnych oraz sprawozdanie, o którym mowa w art. 114 ust. 2 rozporządzenia ogólnego. Dodatkowo IZ RPO WP współpracuje z KE przy ewaluacjach przeprowadzanych z jej inicjatywy, jak również przy przeprowadzaniu ewaluacji ex-post Programu.

Podmioty zaangażowane w proces ewaluacji RPO WP 2014-2020 oraz ich podstawowa rola, w tym zakresie zostały zobrazowane na poniższym rysunku.

⁶ Polityka oparta na dowodach.

Rysunek 2. Podmioty zaangażowane w proces ewaluacji RPO WP 2014-2020

Powodzenie ewaluacji będzie zależeć od efektywnej współpracy ze **środowiskiem eksperckim, akademickim i partnerami spoza administracji**. Współpraca z partnerami spoza administracji publicznej odbywać się będzie w ramach omówionych powyżej platform tzn. KM RPO WP i GSE RPO WP. Zapewnienie uczestnictwa partnerów na każdym etapie realizacji procesu ewaluacji (poprzez udział w pracach GSE RPO WP) stanowi wartość dodaną w postaci wsparcia merytorycznego, ale także wymiany wiedzy i doświadczeń, celem podnoszenia jakości tego procesu.

Ponadto JE RPO WP planuje podjąć następujące działania na rzecz współpracy ze środowiskiem akademickim:

- zapewnienie udziału w GSE RPO WP przedstawicieli środowiska akademickiego (organizacja kanałów komunikacji ze środowiskiem naukowym),
- kontynuację współpracy przy organizacji regionalnej konferencji ewaluacyjnej,
- współpracę z przedstawicielami środowiska akademickiego w ramach KM RPO WP.

W przypadku wystąpienia potrzeb w zakresie zapewnienia odpowiedniego doświadczenia, kompetencji i przygotowania metodologicznego w ewaluowanym zagadnieniu przewiduje się współpracę ze środowiskiem eksperckim, która odbywać się będzie w formie doradztwa merytorycznego, pełnionego przez ekspertów zewnętrznych. Zakłada się także zapewnienie udziału w pracach zespołów badawczych wykonawców zleconych ewaluacji, ekspertów w zakresie dziedzin odpowiadających zakresowi przedmiotowemu badania.

3.2 Sposób realizacji badań

JE RPO WP będzie realizować ewaluacje na podstawie założeń PE RPO WP, jednakże dopuszcza także możliwość realizacji **ewaluacji ad-hoc**, będących reakcją na pojawiające się problemy lub potrzeby informacyjne.

W katalogu planowanych badań (pkt 4 PE RPO WP) dominują **ewaluacje on-going** (przeprowadzane podczas realizacji interwencji). Znajdują się tam także **badania mid-term** (przeprowadzane w połowie okresu wdrażania Programu) i **ex-post** (przeprowadzane po zakończeniu realizacji interwencji). Uzupełniając wobec ewaluacji RPO WP 2014-2020, w planie ujęto również badanie ex-post efektów RPO WP 2007-2013 i komponentu regionalnego PO KL oraz **ewaluację ex-ante**⁷ RPO WP 2021+. Ze względu na typ badań wśród planowanych ewaluacji można wyróżnić szereg **badania procesu**, jak i **wpływu**, a także ewaluacji łączących oba te wymiary oceny.

W celu zachowania funkcjonalnej niezależności procesu ewaluacji przeprowadzane będą przede wszystkim **ewaluacje zewnętrzne**, realizowane przez ewaluatorów zewnętrznych (niezależnych od podmiotów instytucjonalnych odpowiedzialnych za programowanie i wdrażanie RPO WP 2014-2020). KE w swoich wytycznych wskazała, że ta forma ewaluacji jest najlepszą praktyką. Ponadto zewnętrznym wykonawcy dysponują doświadczeniem, kompetencjami, odpowiednim przygotowaniem metodologicznym i wysokim potencjałem organizacyjno-finansowym (pozwalającym m.in. na realizację rozległych badań terenowych), co ma szczególne znaczenie przy ewaluacjach wpływu.

Ewaluacje będą przeprowadzane zgodnie z zapisami ustawy Prawo zamówień publicznych oraz procedurami wewnętrznymi UMWP. Ze względu na charakter zamówienia, wybór wykonawcy będzie się odbywał w oparciu o kryteria cenowe oraz kryteria merytoryczne oceny ofert, dostosowane do specyfiki badań ewaluacyjnych (przy czym udział kryteriów merytorycznych będzie stanowił znaczący procent punktów możliwych do uzyskania), co pozwoli na angażowanie możliwie kompetentnych zespołów i wybór ofert wysokiej jakości. Zastosowane podejście przyczyni się do zapewnienia użyteczności badań, która uzależniona jest od wartości jej wyników, a co za tym idzie możliwości ich wykorzystania w procesie decyzyjnym, zarządzania i wdrażania RPO WP 2014-2020.

JE RPO WP zakłada możliwość realizacji **ewaluacji wewnętrznych** (przez JE RPO WP) **czy hybrydowych** (w ramach których działania badawcze wykonywane są zarówno przez ewaluatora wewnętrznego, jak i zewnętrznego), realizowanych przede wszystkim w ramach ewaluacji ad-hoc, w przypadku badań, które mają służyć rozwiązywaniu bieżących problemów w procesie wdrażania Programu. Realizacja ewaluacji wewnętrznych i hybrydowych uzależniona będzie m.in. od zakresu przedmiotowego badania (wymagającego wiedzy dotyczącej np. kontekstu, uwarunkowań instytucjonalnych czy proceduralnych, którą dysponują pracownicy IZ

⁷ Przeprowadzana przed wdrożeniem interwencji, na etapie jej projektowania.

RPO WP), stopnia zaangażowania JE RPO WP w inne zadania z zakresu ewaluacji oraz dostępności danych i informacji niezbędnych do realizacji badania ewaluacyjnego.

Zgodnie z zapisami *Wytycznych* realizacja badań ewaluacyjnych odbywać się będzie w ramach 4 etapów:

1. Przygotowanie założeń ewaluacji i wybór wykonawcy.
2. Realizacja badania ewaluacyjnego.
3. Rozpowszechnianie wyników.
4. Wykorzystanie wyników.

Punktem wyjścia do działań podejmowanych przez JE RPO WP w zakresie realizacji procesu ewaluacji jest identyfikowanie potrzeb informacyjnych, co w dużej mierze miało miejsce w ramach przygotowania PE RPO WP. Systematyczna identyfikacja potrzeb wśród instytucji zaangażowanych w realizację Programu może stanowić podstawę ewentualnej aktualizacji planu⁸ lub realizacji badania ad-hoc, stanowiącego odpowiedź na nowe potrzeby. JE RPO WP będzie realizować zarówno pasywne jak i aktywne formy⁹ rozpoznawania potrzeb informacyjnych, które zostaną wykorzystane także na etapie strukturyzacji badania. Zidentyfikowane potrzeby będą weryfikowane pod względem dostępnych danych, a w razie potrzeb uzupełniane o dodatkowe zagadnienia badawcze.

Ponadto koncepcje realizacji badania będą konsultowane z szerokim gronem użytkowników ewaluacji (IZ RPO WP, IP WUP, IP ZIT, GSE RPO WP), co podniesie jakość merytoryczną ewaluowanych zagadnień. Podmioty te uczestniczą w konsultacji dokumentacji zamówienia oraz raportów z badania, jak również biorą udział w prezentacjach raportów. Nie wyklucza się szerszego zaangażowania tych podmiotów, gdyż forma współpracy będzie indywidualnie ustalana na potrzeby realizacji poszczególnych badań ewaluacyjnych. Istnieje zatem możliwość tworzenia „zespołów” na potrzeby planowania i realizacji badań, oceny ofert czy odbioru badania.

3.2.1 Sposoby zapewniania wysokiej jakości badań

Zapewnienie wysokiej jakości badań ewaluacyjnych jest jednym z priorytetów określonym zarówno w *Wytycznych*, jak i *Wytycznych KE*. W pierwszym z tych dokumentów wskazano, że najistotniejszym czynnikiem warunkującym jakość ewaluacji jest stosowane podejście metodyczne. W związku z tym powinno się stosować zaawansowane metody badawcze, w tym w szczególności **podejście kontrfaktyczne i ewaluację opartą na teorii**. Te same podejścia jako właściwe do

⁸ Aktualizacja PE RPO WP następuje na podstawie wniosków KJE, KE lub decyzji JE RPO WP, jak również w wyniku corocznego przeglądu PE RPO WP we współpracy z instytucjami zaangażowanymi w realizację RPO WP 2014-2020, KM RPO WP oraz GSE RPO WP.

⁹ Pasywne formy oznaczają bezpośrednie zgłaszanie potrzeb przez instytucje zaangażowane w realizację RPO WP 2014-2020, zaś aktywne - inicjatywę JE RPO WP przejawiającą się m.in. formułowaniem bezpośrednich zapytań do właściwych komórek organizacyjnych.

identyfikowania wpływu realizacji programów operacyjnych wskazano w *Wytycznych KE*.

W ewaluacjach skoncentrowanych na pytaniach badających relacje przyczynowo-skutkowe (oceniające wpływ interwencji na daną grupę docelową) stosowane powinny być podejścia eksperymentalne i ilościowe oparte na analizie kontrfaktycznej. Badania wyjaśniające mechanizm - dlaczego działa interwencja - oparte będą na mieszanych jakościowo-ilościowych podejściach badawczych. Odpowiedzi na pytania zarządcze dotyczące systemu wdrażania wymagać będą interakcji, partycypacji i studiów przypadków.

Tabela 2. Plany badawcze możliwe do zastosowania w ewaluacji RPO WP 2014-2020 i ich użyteczność ze względu na różne typy wiedzy

	Wiedza kontekstowa - jaka jest sytuacja, jakie problemy, trend zmian?	Wiedza o efektach - czy interwencja dała efekt?	Wiedza o efektach - czy interwencja może zadziałać w innym kontekście?	Wiedza o mechanizmach - dlaczego wystąpiły zmiany?	Wiedza operacyjna - jak wdrażać płynnie?
Metaanaliza (systematyczny przegląd)	++	-	+++	+	-
Eksperyment, quasi-eksperyment	-	+++	-	-	-
Studium statystyczne	+	++	+++	-	-
Gra symulacyjna	-	-	+	+++	+
Ewaluacja oparta na teorii	-	++	++	+++	+
Studium przypadku (w tym badania etnograficzne)	+	+	-	+++	++
Podejście partycypacyjne (uczestniczące)	++	+	+	++	+++
Opisowy plan badawczy	+++	-	-	+	++

"+++" oznacza bardzo wysoką użyteczność, "-" oznacza brak użyteczności danej wiedzy na danym etapie

Poza doбором właściwego planu badawczego i metodyki badania, bazując na doświadczeniach ewaluacji programów poprzedniej perspektywy, działania JE RPO WP będą się koncentrować na:

- zapewnieniu właściwego potencjału organizacyjnego i finansowego do przeprowadzenia ewaluacji,
- angażowaniu w realizację badań zarówno ekspertów wewnętrznych, jak i zewnętrznych, o których mowa w pkt. 3.1 *Podmioty zaangażowane w proces ewaluacji*,

- projektowaniu badań w oparciu o systematyczną identyfikację potrzeb informacyjnych użytkowników badań,
- unikaniu nadmiernego rozbudowywania zakresu badań (również po stronie wykonawców badań¹⁰), realizowaniu przez nie kilku celów czy funkcji, co może prowadzić do zbyt ogólnych wyników badania, a co za tym idzie do niskiej użyteczności jego wyników,
- dbałości na etapie strukturyzacji badań o wysoki standard metodologiczny badań ewaluacyjnych, zapewniający odpowiednią wiarygodność wyników oraz weryfikowaniu propozycji metodycznych wykonawcy i monitorowaniu ich wykonania na etapie realizacji badania i jego odbioru,
- stosowaniu kryteriów selekcji ofert i warunków udziału pozwalających na angażowanie możliwie kompetentnych zespołów i wyboru ofert wysokiej jakości.

Formalnym rozwiązaniem na rzecz podnoszenia i monitorowania jakości badań ewaluacyjnych, wynikającym z *Wytycznych*, jest *Karta oceny procesu i wyników badania ewaluacyjnego*, w ramach której ocenie podlega cały proces ewaluacji. Opracowana przez JE RPO WP *Karta* przekazywana jest do KJE wraz z raportem końcowym (a w przypadku ewaluacji zewnętrznych również wykonawcy badania). KJE na podstawie informacji pozyskanych dzięki kartom oceny procesu i wyników badania ewaluacyjnego prowadzi monitoring strategiczny jakości procesu ewaluacji polityki spójności w Polsce.

Specyficznym wyzwaniem w procesie realizacji ewaluacji jest zapewnienie odpowiedniego zakresu danych na użytek badań. Istotnym aspektem w tym zakresie będzie jego powiązanie z systemem monitorowania RPO WP 2014-2020. Proces monitorowania powinien wspierać badania ewaluacyjne dostarczając maksymalną ilość wiarygodnych i kompletnych danych, które ewaluacja będzie uzupełniać. JE RPO WP będzie w tym zakresie ściśle współpracować z Oddziałem sprawozdawczości i monitorowania DPR w celu koordynacji obu procesów oraz dostosowania systemu monitorowania do potrzeb badań ewaluacyjnych, tj. m.in. w zakresie opracowania czy późniejszej modyfikacji jego założeń oraz konstruowania narzędzi monitoringowych.

Najistotniejszym źródłem danych na potrzeby ewaluacji w perspektywie finansowej 2014-2020 jest centralny system teleinformatyczny, opracowany dla wszystkich programów operacyjnych realizowanych w Polsce w ramach polityki spójności. W ramach centralnego systemu teleinformatycznego gromadzone są dane ze wszystkich programów operacyjnych. Pracownicy JE RPO WP będą posiadać dostęp do ww. systemu, który umożliwi generowanie odpowiedniego zakresu danych niezbędnych do realizacji ewaluacji. SRHD (aplikacja centralnego systemu teleinformatycznego oparta na hurtowni danych) umożliwi generowanie raportów na podstawie danych zgromadzonych w SL2014. Dodatkowo dane mogą służyć do wykonywania zestawień statystycznych, wykresów i raportów.

¹⁰ Poprzez zastosowanie właściwych kryteriów wyboru ofert.

Uzupełniającym źródłem danych w odniesieniu do centralnego systemu teleinformatycznego są LSI RPO WP¹¹, które służą w szczególności do wspierania procesów związanych z obsługą naborów i procesów związanych z wnioskowaniem o dofinansowanie. Ponadto w ramach LSI IZ RPO WP zaimplementowano możliwość generowania i tworzenia indywidualnych raportów oraz ich eksport do formatu CSV i XLS. Raporty mają być generowane na podstawie zapytań SQL na danych rzeczywistych z bazy danych.

Ponadto ważnym źródłem danych w procesie realizacji badań ewaluacyjnych są zasoby Głównego Urzędu Statystycznego, ze szczególnym uwzględnieniem internetowej bazy danych – STRATEG, która została stworzona przez GUS na potrzeby programowania i monitorowania polityki rozwoju. W STRATEGU zgromadzono wskaźniki wykorzystywane do monitorowania realizacji strategii obowiązujących w Polsce (na poziomie krajowym, ponadregionalnym i wojewódzkim) oraz w UE (strategia Europa 2020). Dodatkową funkcjonalnością systemu jest możliwość generowania danych w formie map i wykresów.

Dodatkowo na poszczególnych etapach realizacji badań zostaną wprowadzone poniższe praktyki:

- **na etapie planowania i strukturyzacji badania ewaluacyjnego** - identyfikacja dostępności danych w procesie przygotowania SOPZ oraz w miarę potrzeb uwzględnienie w SOPZ ewentualnej konieczności zakupu danych przez wykonawcę na potrzeby badania,
- **na etapie realizacji badania ewaluacyjnego** - aktywna współpraca i pomoc dla ewaluatora w zakresie szybkiego dostępu do danych niezbędnych do realizacji badania, w tym zachęcanie do udziału w badaniach przedstawicieli beneficjentów, grup docelowych, innych instytucji, pracowników IZ RPO WP oraz stały nadzór nad jakością badania zarówno po stronie zamawiającego, jak i wykonawcy.

3.3 Rozpowszechnianie i wykorzystanie wyników procesu ewaluacji

Skuteczna strategia rozpowszechniania wyników wymaga dostosowania metod do typów odbiorców, a więc ich uprzedniego zidentyfikowania. Określenie kluczowych odbiorców wyników, jak również produktów i metod rozpowszechniania wymaga identyfikacji już na etapie projektowania badania, co pozwoli na włączenie odpowiednich interesariuszy na etapie jego przygotowywania i realizacji, tak by maksymalizować szansę spójności osiągniętych wyników z faktycznymi potrzebami informacyjnymi. Również i KE w swoich wytycznych zwraca uwagę, że proces ewaluacji powinien być od samego początku zorientowany na wykorzystanie wyników oraz podmioty (użytkowników wyników).

Wśród odbiorców ewaluacji RPO WP 2014-2020 wyróżniamy: KE, KJE, decydentów, osoby zaangażowane w proces planowania i programowania, zarządzania

¹¹ W ramach RPO WP 2014-2020 IZ RPO WP oraz IP WUP posiadają własne LSI IZ RPO WP i LSI IP WUP.

i wdrażania Programu, podmioty administracji funkcjonujące w obszarach objętych interwencją RPO WP 2014-2020, beneficjentów i potencjalnych beneficjentów, partnerów spoza administracji oraz media i społeczeństwo.

Badania ewaluacyjne zrealizowane w ramach RPO WP 2014-2020 zostaną upublicznione zgodnie z założeniami *Wytocznych*. JE RPO WP będzie przekazywać produkty swoich ewaluacji właściwej Dyrekcji Generalnej KE za pomocą SFC2014 oraz KJE, która umieszcza przekazane materiały w BBE. Baza udostępniona jest na głównej stronie internetowej poświęconej ewaluacji polityki spójności w Polsce i zawiera wszystkie badania ewaluacyjne zrealizowane w ramach polskiego systemu ewaluacji polityki spójności. Dodatkowo z raportem końcowym badania zapoznaje się także KM RPO WP.

Poza ww. obowiązkami w zakresie rozpowszechniania wyników ewaluacji, upowszechnianie informacji nt. realizacji procesu ewaluacji oraz wyników badań obejmie zróżnicowane formy i kanały informacji oraz działania wśród których należy wskazać:

- określenie w ramach każdego badania sposobów i formy rozpowszechniania jego wyników z uwzględnieniem zaangażowania głównych odbiorców badania w jego realizację,
- zwiększenie czytelności raportów, w tym dbałość o „przystępny język” dokumentów, przygotowanie streszczenia prezentującego główne wnioski i rekomendacje wraz z nagłówkami i odsyłaczami do stron raportu oraz wykazu pytań badawczych wraz z krótkimi odpowiedziami i odsyłaczami do stron raportu,
- przygotowanie informacji dla decydentów zawierającej kluczowe wnioski i rekomendacje z badania,
- udostępnienie wyników badań z wykorzystaniem środków przekazu zidentyfikowanych w Strategii Komunikacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 (np. media społecznościowe),
- publikacje raportów, broszur głównie w formie elektronicznej (m.in. poprzez wykorzystanie Bazy badań ewaluacyjnych IZ RPO WP stanowiącej źródło informacji nt. zrealizowanych badań i ich wyników),
- upowszechnianie wyników badań w ramach organizowanej regionalnej konferencji ewaluacyjnej,
- opracowywanie informacji prezentujących kluczowe wyniki badań ewaluacyjnych zrealizowanych w danym roku dla jednostek zaangażowanych w realizację RPO WP 2014-2020,
- upowszechnienie wyników przez członków GSE RPO WP wśród reprezentowanych przez nich środowisk.

Proces wykorzystania wyników ewaluacji realizowany jest w ramach SWR, który określa zasady przyjmowania, wdrażania i monitorowania rekomendacji z badań ewaluacyjnych. Wykorzystanie wyników rozpoczyna się jeszcze przed formalnym

zakończeniem badania. Dyskusja nt. możliwości wdrożenia zaproponowanych w badaniu rekomendacji (głównie z adresatami z instytucji zaangażowanych w realizację Programu) odbywa się już na etapie przedstawiania wstępnego raportu końcowego. Proces konsultacji rekomendacji¹² prowadzący do ustalenia efektywnego sposobu wykorzystania, przebiega z udziałem szerokiego grona odbiorców, właściwych ze względu na zakres przedmiotowy badania (w tym m.in. IZ RPO WP, IP WUP, IP ZIT, GSE RPO WP). Ostateczną decyzję o wykorzystaniu wyników badań ewaluacyjnych podejmuje w drodze uchwały ZWP. Rekomendacje zostają umieszczone w bazie informatycznej SWR oraz Bazie badań ewaluacyjnych IZ RPO WP (umieszczanej na stronie www.rpo.podkarpackie.pl stanowiącej również pomocne narzędzie dla adresatów rekomendacji). Za wdrożenie rekomendacji odpowiadają adresaci wskazani w uchwale ZWP, zaś monitorowanie ich wdrażania stanowi zadanie JE RPO WP. Monitorowaniu podlegają wszystkie rekomendacje, którym nadano klasę rekomendacji programowych¹³. W procesie tym uczestniczą także GSE RPO WP oraz KM RPO WP, którym przedkładany jest sporządzany corocznie raport nt. stanu wdrożenia rekomendacji ze zrealizowanych badań ewaluacyjnych.

Oprócz monitorowania wdrażania rekomendacji z poszczególnych badań realizowany będzie również proces monitorowania PE RPO WP. Prowadzić go będą KJE oraz KM RPO WP, na podstawie przygotowywanej przez JE RPO WP informacji sprawozdawczej, stanowiącej wkład do sprawozdania rocznego z postępów wdrażania. Ww. dokument zawiera syntezę wyników wszystkich ewaluacji dostępnych dla poprzedniego roku budżetowego, jak również informacje nt. zrealizowanych ewaluacji ad-hoc. Informacje sprawozdawcze stanowiące wkład do sprawozdań rocznych z wdrażania, przedkładanych w 2017 r. oraz 2019 r., zawierać będą informacje nt. postępów w realizacji planu oraz wykorzystania wyników ewaluacji. Zgodnie z art. 114 ust. 2 rozporządzenia ogólnego do 31 grudnia 2020 r. IZ RPO WP przekaze KE sprawozdanie zawierające podsumowanie wyników ewaluacji przeprowadzonych podczas okresu programowania i głównych produktów oraz rezultatów programu operacyjnego, które podlega wcześniejszym konsultacjom z partnerami.

3.4 Budowa potencjału ewaluacyjnego

Potencjał ewaluacyjny to zdolność organizacji do wykorzystania ewaluacji w procesie organizacyjnego uczenia, którego efektem powinna być adaptacja i poprawa sposobu w jaki realizowane są interwencje publiczne.

Plany budowania potencjału pracowników JE RPO WP w okresie realizacji niniejszego planu ewaluacji powinny pozwolić na podniesienie kompetencji pracowników zaangażowanych w realizację procesu ewaluacji. Wśród planowanych działań należy wskazać:

¹² Wśród możliwych rozwiązań stosowane będą konsultacje drogą elektroniczną lub organizacja spotkań m.in. z udziałem wykonawcy badania.

¹³ Rekomendacje horyzontalne i pozasystemowe przekazywane są do KJE.

- udział w szkoleniach zewnętrznych / wewnętrznych obejmujących najważniejsze zagadnienia związane z realizacją procesu ewaluacji, w tym z zakresu PZP, metod badawczych, warsztatu analitycznego, źródeł danych czy polityki społeczno-gospodarczej. Szkolenia pozwolą uzyskać niezbędną wiedzę i kompetencje m.in. w zakresie uzyskania umiejętności pozwalających podnieść standard realizowanych badań, wzmocnienia rozpowszechniania i wykorzystania wyników, samodzielnej realizacji badań czy zarządzania systemem ewaluacji,
- uczestnictwo w konferencjach tematycznych, spotkaniach i szkoleniach dotyczących ewaluacji organizowanych przez KJE oraz inne instytucje i podmioty, zaangażowane w proces ewaluacji polityki spójności,
- nastawienie na samorozwój – zapoznawanie się z publikacjami, raportami nt. ewaluacji, ekspertyzami itp.; udział w ewaluacjach wewnętrznych (w przypadku ich realizacji),
- udział w realizacji badań zleczanych przez inne jednostki, w tym KJE,
- współpracę oraz wymianę wiedzy i doświadczeń nt. ewaluacji z podmiotami uczestniczącymi w pracach GSE RPO WP oraz instytucjami zaangażowanymi w proces ewaluacji innych programów operacyjnych, m.in. w zakresie usprawnień procesu ewaluacji, pod kątem ich późniejszego wdrożenia w ramach Programu, jak również wzmocnienia merytorycznego metodologii badań, a także identyfikacji dostępnych źródeł danych.

Podstawowym celem do osiągnięcia w zakresie budowy potencjału ewaluacyjnego na poziomie regionu jest pobudzanie realnego popytu na wiedzę wynikającą z ewaluacji oraz budowanie struktur i procedur, które umożliwiają organizacyjne uczenie się. W związku z powyższym planuje się następujące działania:

- aktywne angażowanie w proces ewaluacji członków GSE RPO WP, w tym partnerów spoza administracji, w celu budowania poczucia rangi ewaluacji i jej wykorzystania w procesie decyzyjnym wśród instytucji / środowisk, które reprezentują w Grupie,
- upowszechnienie wyników badań ewaluacyjnych na forum KM RPO WP w celu zwiększenia zainteresowania ewaluacją wśród jego członków, z uwzględnieniem właściwej formy przekazu, skoncentrowanej na wnioskach z badania i implikowanych przez nie decyzjach,
- popularyzację ewaluacji i szerzej idei polityk opartych na dowodach w społeczności regionalnej poprzez rozpowszechnianie wyników (głównie badań wpływu) wśród społeczeństwa i mediów (poprzez dopasowanie sposobów rozpowszechniania wyników badań do odbiorców),
- organizację regionalnej konferencji ewaluacyjnej z udziałem m.in. instytucji zaangażowanych w realizację RPO WP 2014-2020, instytucji zaangażowanych w realizację procesu ewaluacji polityki spójności, przedstawicieli administracji samorządowej, środowiska akademickiego, beneficjentów Programu, partnerów spoza administracji, mediów. Konferencja z jednej strony będzie wkładem w dyskusję o metodyce badań i czynnikach

wykorzystania ewaluacji, a z drugiej będzie służyć podniesieniu świadomości wśród decydentów, społeczności regionalnej czy środowiska naukowego nt. użyteczności badań ewaluacyjnych w podejmowaniu decyzji (oparcie na dowodach). Planowane jest ponowne zaangażowanie w organizację konferencji regionalnego środowiska akademickiego. W ramach konferencji organizowane będą także szkolenia m.in. dla członków GSE RPO WP, w tym partnerów spoza administracji oraz pracowników instytucji zaangażowanych w realizację RPO WP 2014-2020, budujące kompetencje i świadomość w zakresie potrzeby wykorzystania wiedzy w działaniu administracji, uczenia się organizacji, dostępnych źródeł wiedzy.

- rozwijanie kontaktów ze środowiskiem eksperckim, w tym regionalnym środowiskiem naukowym, co może służyć jako źródło inspiracji w zakresie badań społecznych czy ukierunkowaniu zainteresowań naukowych ekspertów na obszary zbieżne z obszarem realizacji RPO WP 2014-2020.
- gromadzenie wiedzy poprzez wykorzystanie Bazy badań ewaluacyjnych IZ RPO WP¹⁴, co ułatwi jej wykorzystanie w odpowiednim momencie.

3.5 Zasoby niezbędne do realizacji planu ewaluacji

IZ RPO WP w celu zapewnienia prawidłowego, skutecznego i skoordynowanego procesu ewaluacji zapewniła właściwy potencjał, zarówno kadrowy, jak i finansowy, umożliwiający przeprowadzenie niezbędnych ewaluacji, a także prowadzenie działań ukierunkowanych na rozwój potencjału jednostki. Ponadto opracowała odpowiednie procedury umożliwiające prawidłowy przebieg procesu ewaluacji.

Zdobyte dotychczas doświadczenia i potencjał w zakresie badań ewaluacyjnych zrealizowanych w poprzednim okresie programowania zostanie wykorzystany, by w obecnej perspektywie podnieść jakość realizowanych ewaluacji i wzmocnić ich wykorzystanie w zarządzaniu RPO WP 2014-2020.

Za realizację procesu ewaluacji w imieniu IZ RPO WP odpowiada JE RPO WP (docelowo 5 etatów, w 100 % zaangażowanych w realizację procesu ewaluacji)¹⁵. W skład JE RPO WP wchodzi osoby, które dysponują doświadczeniem i wiedzą z poprzedniej perspektywy finansowej, dzięki czemu zachowana została ciągłość i trwałość. Ponadto nowi pracownicy zostaną odpowiednio przeszkoleni w zakresie niezbędnych do wykonywania zakresu czynności.

Źródłem finansowania działań ujętych w PE RPO WP będą środki pochodzące z OP X Pomoc Techniczna RPO WP 2014-2020. 85% środków pochodzić będzie z EFS, a 15% zostanie pokryte ze środków budżetu województwa podkarpackiego. Kwota przeznaczona na finansowanie systemu ewaluacji RPO WP 2014-2020 wynosi

¹⁴ Baza zawiera badania dot. RPO WP 2014-2020 oraz rekomendacje, które zostały zidentyfikowane w ramach badań ewaluacyjnych przeprowadzonych przez Jednostki Ewaluacyjne innych programów operacyjnych tj. zarówno krajowych, jak i regionalnych, a także w ramach badań horyzontalnych przeprowadzonych na poziomie centralnym przez KJE, a których adresatem jest IZ RPO WP.

¹⁵ Dane odnoszą się do stanu docelowego określonego w *Opisie funkcji i procedur obowiązujących w Instytucji Zarządzającej oraz Instytucji Certyfikującej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014–2020*.

6 100 tys. PLN. Szkolenia i wynagrodzenia pracowników zostaną pokryte ze środków projektu Pomocy technicznej wspólnego dla wszystkich pracowników IZ RPO WP¹⁶, natomiast koszty publikacji wyników badań zostaną sfinansowane z projektu Oddziału komunikacji i promocji DRP. Szkolenia dla członków KM RPO WP ujęte zostaną w projekcie Oddziału sprawozdawczości i monitorowania DRP (JE RPO WP przedkłada propozycje szkoleń oraz tematy z zakresu ewaluacji na posiedzenia KM RPO WP).

¹⁶ W ramach UMWP corocznie przeprowadzana jest identyfikacja potrzeb szkoleniowych.

4. PLANOWANE BADANIA EWALUACYJNE

W przedstawionym w tej części dokumentu, wykazie badań, zawarte zostały ewaluacje obowiązkowe wynikające z zapisów *Wytycznych* oraz wskazane w rozporządzeniu ogólnym, jak również wynikające ze specyfiki RPO WP 2014-2020. W planie ujęto również przeprowadzenie ewaluacji ex-post RPO WP 2007-2013 i komponentu regionalnego PO KL 2007-2013 oraz ex-ante kolejnej perspektywy finansowej.

Zaplanowane badania zostały zidentyfikowane przy zapewnieniu wsparcia eksperckiego¹⁷, z uwzględnieniem dotychczasowego dorobku ewaluacji oraz poprzedzone analizą dostępnych źródeł danych pod kątem oceny ich jakości oraz możliwości pozyskania i wykorzystania na potrzeby realizacji ewaluacji.

Badania ewaluacyjne pogrupowano w następujące bloki tematyczne:

1. System realizacji i badania horyzontalne,
2. Gospodarka,
3. Infrastruktura,
4. Społeczeństwo.

Harmonogram realizowanych badań uwzględnia fakt, że w pierwszych latach realizacji RPO WP 2014-2020 prowadzone badania będą miały na celu weryfikację kluczowych założeń działania systemu implementacji, jak również zebranie informacji niezbędnych dla realizacji badań wpływu, które dominują w późniejszym okresie realizacji planu.

Niezależnie od zaplanowanych w niniejszym dokumencie badań, IZ RPO WP zakłada możliwość realizacji ewaluacji ad-hoc. Możliwy jest także udział IZ RPO WP w badaniach realizowanych na zlecenie KJE i KE.

Zakłada się, że w miarę postępu we wdrażaniu RPO WP 2014-2020 potrzeby informacyjne mogą ulec zmianie, mogą też pojawić się dodatkowe zalecenia zarówno ze strony KJE, jak i KE. Obecnie przedstawiony katalog badań opracowany został jako materiał służący strategicznemu zaplanowaniu prac ewaluacyjnych. Właściwy zakres prac badawczych będzie każdorazowo opracowany na etapie przygotowania SOPZ. Na tym etapie weryfikowany będzie też termin i koszt realizacji badań. Tak więc ostateczny harmonogram, jak i liczba i zakres badań mogą ulec zmianie.

¹⁷ *Wsparcie przygotowania Planu ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.*

Tabela 3. Harmonogram realizacji badań

Blok tematyczny	Temat badania	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Koszt (tys. PLN)
System realizacji i badania horyzontalne	Ewaluacja kryteriów i systemu wyboru projektów RPO WP 2014-2020										150
	Ewaluacja mid-term dotycząca postępu rzeczowego RPO WP 2014-2020 dla potrzeb przeglądu śródkresowego, w tym realizacji zapisów ram i rezerwy wykonania										200
	Ewaluacja podsumowująca system realizacji RPO WP 2014-2020										90
	Ewaluacja realizacji zasad horyzontalnych przyjętych w ramach RPO WP 2014-2020										140
	Ewaluacja podsumowująca postęp rzeczowy i rezultaty RPO WP 2014-2020 oraz ich wpływ na osiągnięcie celów strategii Europa 2020										150
	Ewaluacja ex-post RPO WP 2007-2013 i komponentu regionalnego PO KL 2007-2013										200
	Ewaluacja ex-ante RPO WP 2021+										200
Gospodarka	Efekty wsparcia przedsiębiorstw w regionie										240
	Efekty wsparcia zastosowań TIK dla usług publicznych										140
Infrastruktura	Ocena wpływu RPO WP 2014-2020 na efektywność energetyczną i emisyjność										220
	Ocena wpływu RPO WP 2014-2020 na ochronę środowiska naturalnego i przeciwdziałanie zagrożeniom wynikającym ze zmian klimatu										180
	Ocena wpływu RPO WP 2014-2020 na efektywność systemu transportowego regionu										290
Społeczeństwo	Ocena wpływu wsparcia kierowanego do osób w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy w województwie podkarpackim na ich sytuację po zakończeniu udziału w projekcie										420
	Ocena wpływu wsparcia EFS na liczbę trwałych miejsc pracy w województwie podkarpackim dla osób w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy										240
	Ocena wpływu wsparcia EFS na liczbę trwałych miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych										260
	Ewaluacja ex-ante wsparcia kształcenia osób dorosłych w formie pozaszkolnych form kształcenia zawodowego										180
	Ocena wpływu wsparcia EFS na poprawę sytuacji osób dorosłych i pracowników uczestniczących w kształceniu ustawicznym oraz na poprawę sytuacji przedsiębiorstw korzystających ze wsparcia										380
	Ocena wpływu wsparcia EFS na poprawę dostępu do wysokiej jakości usług społecznych										380
	Wpływ działań rewitalizacyjnych na sytuację obszarów zdegradowanych										380
	Ocena wpływu wsparcia w zakresie kształcenia ogólnego										260
Razem											4700

4.1 System realizacji i badania horyzontalne

Ewaluacja kryteriów i systemu wyboru projektów RPO WP 2014-2020

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działania) oraz fundusz	
Wszystkie osie priorytetowe	
Typ badania (wpływu, procesu)	Procesu
Moment przeprowadzenia (ex-ante, on-going, ex-post)	Ex-ante/On-going
Cel badania	
1) Dokonanie oceny kryteriów i innych elementów systemu wyboru projektów przez pryzmat ich faktycznego zapewnienia realizacji celów i priorytetów RPO WP 2014-2020, 2) Wskazanie koniecznych modyfikacji systemu.	
Uzasadnienie badania	
Obowiązek przeprowadzenia badania kryteriów i systemu wyboru projektów wynika wprost z zapisów <i>Wytucznych</i> . Poza tym formalnym uzasadnieniem warto zauważyć, że kryteria wyboru projektów, jak i inne elementy systemu wyboru projektów (np. typy beneficjentów, grupy docelowe, tryby wyboru projektów, limity i ograniczenia w realizacji projektów) stanowią uszczegółowienie i bezpośredni element operacjonalizacji celów RPO WP 2014-2020. Prawidłowa konstrukcja tych elementów jest niezbędnym warunkiem prawidłowego ukierunkowania interwencji. Natomiast zbadanie jakości kryteriów i systemu wyboru projektów na wczesnym etapie wdrażania programu i wprowadzenie ewentualnych korekt ma kluczowe znaczenie dla powodzenia w realizacji celów Programu.	
Kryteria badania	
Trafność, użyteczność.	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
<ul style="list-style-type: none">• Czy kryteria są: obiektywne, mierzalne, weryfikowalne, jednoznaczne i precyzyjne, poprawne merytorycznie, spójne wewnętrznie?• Czy kryteria i system sprzyjają wyborowi projektów, które pozwolą na wypełnienie zobowiązań wynikających z przyjętych ram wykonania?• System: prawidłowość rozplanowania konkursów / transparentność i bezstronność systemu / sposób organizacji i sprawność realizacji procesu / poziom tolerancji ryzyka / zasoby wykorzystane w ramach realizacji procesu / przejrzystości kryteriów i systemu z perspektywy beneficjentów?• Obciążenia administracyjne na etapie składania wniosków o dofinansowanie, przyczyny braku zainteresowania poszczególnymi konkursami (w zależności od potrzeb)? <p>Badanie będzie zawierać komponent ewaluacji ex-ante dla działań, w których konkursy nie zostały jeszcze ogłoszone oraz w których ocena nie została jeszcze zakończona w terminie realizacji badania, jak również on-going w odniesieniu do działań, w których już zakończono ocenę przynajmniej jednego naboru i planowane są kolejne konkursy.</p>	
Ogólny zarys metodyki badania	
Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki	
<p>Z perspektywy planów badawczych przewiduje się, iż ewaluacja będzie kombinacją podejścia partycypacyjnego (oba elementy badania), systematycznego przeglądu (ex-ante) i studium statystycznego (on-going).</p> <p>Podstawą pierwszego z planów badawczych będą:</p> <ul style="list-style-type: none">• wywiady pogłębione pozwalające spojrzeć na system wyboru projektów z wszystkich kluczowych perspektyw (przedstawicieli IZ RPO WP i IP WUP zaangażowanych w programowanie i wybór projektów; ekspertów zewnętrznych oceniających projekty, podmiotów świadczących usługi w zakresie przygotowania projektów),• ankiety na reprezentatywnej próbie wnioskodawców (skutecznych i nieskutecznych),• panel ekspertów. <p>Drugi plan badawczy zakłada analizę danych zastanych: dokumentacji programowej, SZOOP, kryteriów wyboru projektów, regulaminów konkursów, regulaminów komisji oceniających projekty, raportów z ewaluacji systemów wyboru projektów z poprzednich perspektyw finansowych.</p> <p>Trzeci plan badawczy powinien zostać zrealizowany w oparciu o analizy statystyczne obrazujące funkcjonowanie poszczególnych kryteriów, m.in. ich wkładu w ostateczny wybór projektu.</p>	

Zakres niezbędnych danych
<ul style="list-style-type: none"> • dokumentacja programowa, pełna dokumentacja procesu oceny i wyboru projektów, w tym m.in. karty oceny projektów, będąca w posiadaniu IZ RPO WP i IP WUP, • dane jakościowe z wywiadów pogłębionych, • dane ilościowe z wywiadów (np. CATI lub CAWI).
Organizacja badania
Ramy czasowe realizacji badania
I – IV kw. 2016 r.
Szacowany koszt badania
Ok. 150 tys. PLN.
Podmiot odpowiedzialny za realizację badania
JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna.
Uwagi i komentarze
Ostateczna koncepcja badania stanowiąca podstawę zamówienia będzie uwzględniać zalecenia przygotowane przez KJE. Pozwoli to uzyskać porównywalny materiał w skali wielu programów.

Ewaluacja mid-term dotycząca postępu rzeczowego RPO WP 2014-2020 dla potrzeb przeglądu śródkresowego, w tym realizacji zapisów ram i rezerwy wykonania

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
Wszystkie osie priorytetowe	
Typ badania (wpływu, procesu)	Procesu/wpływu
Moment przeprowadzenia (ex-ante, on-going, ex-post)	On-going
Cel badania	
1) Ocena postępu rzeczowego RPO WP 2014-2020 na potrzeby przeglądu śródkresowego, a także realizacji zapisów ram i rezerwy wykonania, 2) Dostarczenie wniosków mogących stanowić podstawę modyfikacji Programu i jego systemu wdrażania zapewniających pełniejszą realizację celów i wskaźników RPO WP 2014-2020.	
Uzasadnienie badania	
Obowiązek przeprowadzenia badania dla wszystkich programów operacyjnych wynika wprost z Wytycznych. W ujęciu merytorycznym badanie to może stanowić wartościową podstawę do pogłębionych badań oddziaływania interwencji już w określonych obszarach (priorytetach).	
Kryteria badania	
Skuteczność, efektywność.	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
<ul style="list-style-type: none"> • Czy przyjęte wartości docelowe wskaźników RPO WP 2014-2020 zostały trafnie oszacowane? • W jakim stopniu udało się osiągnąć cele pośrednie i jakie są perspektywy realizacji wartości docelowych wskaźników? • Jakie czynniki determinowały realizację wartości wskaźników i celów programu w poszczególnych priorytetach? <ul style="list-style-type: none"> ◦ Czy uwarunkowania te stanowią podstawę do modyfikacji wartości docelowych? • Jakie działania należy podjąć, by podnieść skuteczność realizacji celów i wartości wskaźników? 	
Ogólny zarys metodyki badania	
Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki	
Zalecenia metodyczne badania mają zostać zaproponowane przez KJE. Jednak przewiduje się, że podstawowym planem badawczym tej ewaluacji powinna być ewaluacja oparta na teorii.	
Zakres niezbędnych danych	
Niezbędne dane będą pochodną przyjętej metodyki, jednak już na tym etapie można przyjąć, że podstawę stanowić będzie: <ul style="list-style-type: none"> • dokumentacja (konkursowa, programowa, projektowa), sprawozdania z realizacji, • dane monitoringowe o postępie finansowym i rzeczowym, będące w posiadaniu IZ RPO WP i IP WUP. 	
Organizacja badania	
Ramy czasowe realizacji badania	
IV kw. 2018 r. – I kw. 2019 r.	
Szacowany koszt badania	
Ok. 200 tys. PLN.	
Podmiot odpowiedzialny za realizację badania	
JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna.	
Uwagi i komentarze	
Ostateczna koncepcja badania stanowiąca podstawę zamówienia będzie uwzględniać zalecenia, które mają zostać przygotowane przez KJE. Pozwoli to uzyskać porównywalny materiał w skali wielu programów.	

Ewaluacja podsumowująca system realizacji RPO WP 2014-2020

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
Wszystkie osie priorytetowe	
Typ badania (wpływu, procesu)	Procesu
Moment przeprowadzenia (ex-ante, on-going, ex-post)	Ex-post
Cel badania	
1) Dokonanie oceny wybranych elementów systemu realizacji RPO WP 2014-2020, w tym ocena realizacji zasady partnerstwa, 2) Dostarczenie wniosków na potrzeby opracowania systemów realizacji programów kolejnej perspektywy.	
Uzasadnienie badania	
Ewaluacja systemu realizacji programu operacyjnego jest badaniem obowiązkowym dla wszystkich programów operacyjnych wynikającym z <i>Wytycznych</i> . Uzasadnieniem badania poza wymogiem formalnym jest fakt, że obecne programy z perspektywy systemu realizacji zawierają szereg nowych rozwiązań, takich jak: dwufunduszowość czy inwestycje zintegrowane. Ich analiza będzie cenną wskazówką dla programów kolejnej perspektywy, jak i innych interwencji w ramach krajowych polityk publicznych.	
Kryteria badania	
Skuteczność, efektywność, użyteczność, trwałość.	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
Badanie będzie koncentrować się na analizie nowych rozwiązań systemu realizacji RPO WP 2014-2020 tj. m.in. na zagadnieniu dwufunduszowości Programu, inwestycjach zintegrowanych oraz innych elementach zidentyfikowanych na etapie opracowania SOPZ. Dodatkowo badanie obejmie kwestię realizacji zasady partnerstwa. Badanie powinno udzielić odpowiedzi na następujące pytania: <ul style="list-style-type: none"> • Które rozwiązania i w jakim stopniu przyczyniają się do efektywnej realizacji założeń interwencji? • Jak poszczególne elementy można ocenić z perspektywy sprawności systemu wdrażania? • Jak poszczególne elementy oceniane są z perspektywy beneficjentów (przyjazność)? • W jakim stopniu zrealizowano przyjęte założenia zasady partnerstwa na etapie programowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji? <ul style="list-style-type: none"> ◦ Czy realizacja zasady przyniosła zamierzone skutki (synergia i wartość dodana, dialog i partycypacja społeczna)? • W jakim stopniu struktury organizacyjne programujące wdrażające osie EFRR/EFS (okresy 07-13 i 14-20) są skoordynowane, skomunikowane, współpracują na rzecz spójności i komplementarności wsparcia? 	
Ogólny zarys metodyki badania	
Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki	
Metodyka badania (jak i zakres) ma zostać przedstawiona w zaleceniach KJE. Jednak przewiduje się, że podstawowym planem badawczym tej ewaluacji powinno być podejście partycypacyjne i systematyczny przegląd. Metodyka będzie miała charakter jakościowy oparty o wywiady z respondentami reprezentującymi różne perspektywy spojrzenia na system realizacji Programu oraz analizę danych zastanych – systemów realizacji innych programów, w tym ewaluacji o tej tematyce (m.in. odnoszących się do zagadnienia komplementarności i koordynacji wsparcia).	
Zakres niezbędnych danych	
Zakres danych będzie zależny od zakresu i metodyki badania zaproponowanych przez KJE, jednak wydaje się, że podstawą będzie: <ul style="list-style-type: none"> • dokumentacja (konkursowa, programowa, projektowa), • dane kontaktowe beneficjentów, będące w posiadaniu IZ RPO WP i IP WUP.	
Organizacja badania	
Ramy czasowe realizacji badania	
IV kw. 2019 r. - I kw. 2020 r.	
Szacowany koszt badania	

Ok. 90 tys. PLN.
Podmiot odpowiedzialny za realizację badania
JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna.
Uwagi i komentarze
-

Ewaluacja realizacji zasad horyzontalnych przyjętych w ramach RPO WP 2014-2020

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
Wszystkie osie priorytetowe	
Typ badania (wpływu, procesu)	Procesu, wpływu
Moment przeprowadzenia (ex-ante, on-going, ex-post)	On-going
Cel badania	
1) Ocena funkcjonowania mechanizmów zapewniania realizacji zasad horyzontalnych i ich efektów, 2) Wskazanie rekomendowanych zmian systemu wdrażania RPO WP 2014-2020 prowadzących do pełniejszej realizacji zasad horyzontalnych.	
Uzasadnienie badania	
Obligatoryjność ewaluacji stosowania zasady równości szans kobiet i mężczyzn, a także zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami wynika z <i>Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie stosowania zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i> . Badanie to może być częścią całościowej oceny realizacji zasad horyzontalnych. Na potrzebę oceny realizacji ww. zasad zwraca także uwagę rozporządzenie ogólne. Dodatkowo zobowiązanie do realizacji ewaluacji zasad horyzontalnych zawarto w sekcji 11 RPO WP 2014-2020, gdzie poza zasadami równości szans kobiet i mężczyzn, a także równości szans i niedyskryminacji wskazano do objęcia badaniem zasadę zrównoważonego rozwoju.	
Kryteria badania	
Skuteczność, użyteczność.	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
<ul style="list-style-type: none"> W jakim stopniu system realizacji RPO WP 2014-2020 zapewnia realizację zasady równości szans kobiet i mężczyzn (w tym dual approach, mechanizm racjonalnych usprawnień)? W jakim stopniu system realizacji RPO WP 2014-2020 zapewnia realizację zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami (w tym dual approach, mechanizm racjonalnych usprawnień)? W jakim stopniu system realizacji RPO WP 2014-2020 zapewnia realizację zasady zrównoważonego rozwoju? Czy dotychczasowe efekty programu (wybrane projekty i ich rezultaty, działanie beneficjentów na rzecz realizacji zasad) są zadowalające z punktu widzenia realizacji zasad horyzontalnych? Co należy zmienić w systemie realizacji RPO WP 2014-2020 by skuteczniej realizować zasady horyzontalne? 	
Ogólny zarys metodyki badania	
Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki	
Podstawę badania powinien stanowić opisowy plan badawczy oraz studia przypadków. Wśród wykorzystywanych metod należy wskazać: <ul style="list-style-type: none"> analizę danych zastanych (dokumentacja programowa, konkursowa, sprawozdania z realizacji projektów), analizę rezultatów realizowanych projektów, wywiady z przedstawicielami grup docelowych, porównanie rozwiązań funkcjonujących w innych programach operacyjnych. Ponadto, w ramach każdej osi priorytetowej przewiduje się wybór kilku projektów do szczegółowej analizy sposobu ich wdrażania pod kątem uwzględnienia zasad horyzontalnych.	
Zakres niezbędnych danych	
<ul style="list-style-type: none"> dokumentacja (konkursowa, programowa, projektowa), będąca w posiadaniu IZ RPO WP i IP WUP, dane z centralnego systemu teleinformatycznego, dokumentacja programowa innych programów. 	
Organizacja badania	
Ramy czasowe realizacji badania	

IV kw. 2018 r. – I kw. 2019 r.
Szacowany koszt badania
Ok. 140 tys. PLN.
Podmiot odpowiedzialny za realizację badania
JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna.
Uwagi i komentarze
-

Ewaluacja podsumowująca postęp rzeczowy i rezultaty RPO WP 2014-2020 oraz ich wpływ na osiągnięcie celów strategii Europa 2020

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
Wszystkie osie priorytetowe	
Typ badania (wpływu, procesu)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex-ante, on-going, ex-post)	Ex-post
Cel badania	
1) Podsumowanie dotychczasowych efektów programu, 2) Oszacowanie wkładu programu w realizację celów strategii Europa 2020.	
Uzasadnienie badania	
Badanie zostało wskazane jako obowiązkowe do przeprowadzenia w <i>Wytocznych</i> .	
Kryteria badania	
Skuteczność, efektywność, użyteczność.	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
<ul style="list-style-type: none"> Jaki był wpływ realizacji RPO WP 2014-2020 na realizację celów Strategii Europa 2020? Jaki był wpływ realizacji RPO WP 2014-2020 na rozwój społeczny i gospodarczy województwa, w tym cele SRWP? Jak realizacja RPO WP 2014-2020 wpłynęła m.in. na poziom konkurencyjności województwa, rozwój jego potencjałów endogenicznych, inteligentnych specjalizacji regionalnych, zróżnicowania wewnątrz regionalne? Czy w perspektywie obserwowanego wpływu RPO WP 2014-2020 alokację przyjętą w programie można uznać za optymalną, jeśli nie to jak powinna być skonstruowana? 	
Ogólny zarys metodyki badania	
Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki	
Podstawą badania powinno być studium statystyczne oraz ewaluacja oparta na teorii. Przyjmuje się, że dane dot. efektów makroekonomicznych związanych z wpływem Programu na sytuację społeczno-gospodarczą województwa zostaną opracowane i udostępnione przez MR, natomiast ewaluacja na poziomie regionu skupi się na analizie mikro - zidentyfikowaniu ciągu logicznego między obserwowanymi efektami i bezpośrednimi rezultatami RPO WP 2014-2020, wskazaniu barier osiągania efektów jeśli te nie będą w pełni zadowalające, interpretacji danych makroekonomicznych. Podstawą pracy będą badania jakościowe, wywiady (eksperti, interesariusze Programu), analiza danych zastanych (dokumentacja projektowa, sprawozdania z realizacji, dotychczasowe ewaluacje).	
Zakres niezbędnych danych	
IZ RPO WP przekaze w odpowiednim terminie zestawienia dotyczące faktycznej i planowanej realizacji RPO WP 2014-2020, które zostaną wygenerowane z centralnego systemu teleinformatycznego. Na tej podstawie w MR zostaną przeprowadzone analizy makroekonomiczne wykorzystujące modele ekonomiczne, a wyniki prognoz zostaną udostępnione IZ RPO WP. Pozostałe analizy zostaną oparte o dane z systemu monitorowania i własne badania jakościowe oraz syntezę wcześniejszych badań.	
Organizacja badania	
Ramy czasowe realizacji badania	
IV kw. 2021 r.- I kw. 2022 r.	
Szacowany koszt badania	
Ok. 150 tys. PLN.	
Podmiot odpowiedzialny za realizację badania	
JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna.	
Uwagi i komentarze	
-	

Ewaluacja ex-post RPO WP 2007-2013 i komponentu regionalnego PO KL

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działania) oraz fundusz	
Wszystkie osie priorytetowe RPO WP 2007-2013 i komponentu regionalnego PO KL	
Typ badania (wpływu, procesu)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex-ante, on-going, ex-post)	Ex-post
Cel badania	
Podsumowanie realizacji programów operacyjnych wdrażanych w perspektywie 07-13 w regionie. Podsumowanie to powinno mieć charakter rozliczenia efektów, jak i generować rekomendacje na potrzeby perspektywy 2020+.	
Uzasadnienie badania	
<p>Ewaluacje RPO kończącej się perspektywy dotyczyły ciągle trwającej interwencji, często niezakończonych projektów, a jeśli zakończonych to zbyt niedawno by móc analizować ich długofalowe zamierzone i niezamierzone efekty (oddziaływania).</p> <p>Realizacja ewaluacji ex-post jest swojego rodzaju obowiązkiem (choć nie formalnym) władz regionalnych, szczególnie wobec społeczności województwa, ale też płatników netto UE. Powinna służyć wykazaniu efektów wydatkowania środków, optymistycznie zakładając wykazaniu zasadności podjętej interwencji. Z drugiej strony ewaluacja ex-post jest narzędziem nauki, zdobywania wiedzy o mechanizmach wpływu interwencji publicznej na rozwój społeczno-gospodarczy. Dzięki czemu powinna służyć zwiększeniu trafności, a przez to skuteczności i efektywności działań publicznych podejmowanych w kolejnych perspektywach.</p> <p>Połączenie ewaluacji RPO WP 2007-2013 i komponentu regionalnego PO KL, a więc w konsekwencji interwencji EFRR i EFS jest wskazane w związku z faktem, że obecnie realizowany RPO WP 2014-2020 jest programem dwufunduszowym i budowanie wniosków o zintegrowanym wpływie obu funduszy na rzeczywistość województwa będzie stanowiło dogodne tło do realizacji ewaluacji Programu.</p>	
Kryteria badania	
Użyteczność, skuteczność, efektywność, trwałość.	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
<ul style="list-style-type: none"> • W jakim stopniu udało się zrealizować cele RPO WP 2007-2013 i komponentu regionalnego PO KL? • W jakim zakresie osiągnięte efekty można przypisać realizacji RPO WP 2007-2013 i komponentu regionalnego PO KL? • Jak zmieniły się potrzeby społeczne we wspieranych obszarach w sensie jakościowym i ilościowym (na skutek wdrażanych programów, zmian w otoczeniu)? • Jak prezentuje się trwałość osiągniętych efektów RPO WP 2007-2013 i PO KL (porównanie skali efektów w momencie zakończenia programu i obecnie)? • Jaka była efektywność wsparcia RPO WP 2007-2013 i PO KL (porównanie kosztów i korzyści)? • Jakie czynniki / mechanizmy wpłynęły na obserwowany poziom efektów RPO WP 2007-2013 i PO KL? • Jakie wnioski z przeprowadzonych analiz należy uwzględnić przy projektowaniu interwencji na potrzeby perspektywy 2020+? 	
Ogólny zarys metodyki badania	
Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki	
<p>Plan badawczy zakłada ewaluację opartą na teorii, studium statystyczne, quasi-eksperymenty oraz metaewaluację.</p> <p>Ocena efektów w skali województwa (i np. zróżnicowań terytorialnych) będzie wymagała zebrania i analizy szeregów czasowych danych statystycznych, a także badań ankietowych beneficjentów. Oszacowanie udziału realizacji RPO WP 2007-2013 w obserwowanych efektach będzie wymagało budowania grup kontrolnych wobec beneficjentów i porównania zmian. Dodatkowo przewiduje się wykorzystanie wniosków z dotychczasowych ewaluacji RPO WP 2007-2013.</p>	
Zakres niezbędnych danych	
<p>Obecnie jest już za późno, żeby pod kątem tego badania planować i kształtować źródła danych, więc przewiduje się bazowanie na dostępnych danych - dane z KSI SIMIK 07-13, dane statystyki publicznej.</p> <p>Ponieważ badanie dotyczy interwencji rozpoczętej wiele lat temu i w zasadzie zakończonej, nie jest możliwe wcześniejsze zaprojektowanie grup kontrolnych i przeprowadzenie eksperymentów.</p>	

Zasadne wydaje się więc oparcie się o quasi-eksperymenty i wtórne dopasowanie grup kontrolnych do grup eksperymentalnych (beneficjentów) z wykorzystaniem np. techniki propensity score matching. Najbardziej oczywistym i wygodnym operatem, z którego czerpać można do grup kontrolnych są nieskuteczni wnioskodawcy (pod wieloma względami, w tym chęci skorzystania z wsparcia UE, spełniania warunków formalnych czy znajomości faktu funkcjonowania Programu są oni „podobni” do grupy eksperymentalnej, a więc spełniają warunki quasi-eksperymentu).

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

I - III kw. 2018 r.

Szacowany koszt badania

Ok. 200 tys. PLN.

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

Departamenty UMWP odpowiedzialne za realizację RPO WP 2007-2013 oraz Wydziały WUP odpowiedzialne za realizację komponentu regionalnego PO KL, we współpracy z JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna.

Uwagi i komentarze

-

Ewaluacja ex-ante RPO WP 2021+

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
Wszystkie osie priorytetowe	
Typ badania (wpływu, procesu)	Wpływu (dominuje) / procesu
Moment przeprowadzenia (ex-ante, on-going, ex-post)	Ex-ante
Cel badania	
Wsparcie wiedzą procesu przygotowania programu operacyjnego dla kolejnej perspektywy finansowej.	
Uzasadnienie badania	
<p>Można przypuszczać, że ewaluacja ex ante będzie również w kolejnej perspektywie warunkiem koniecznym złożenia i negocjacji z KE programu operacyjnego.</p> <p>Z merytorycznego punktu widzenia ewaluacja ex-ante jest niezbędnym krokiem prowadzącym do zrozumienia na ile planowana interwencja znajduje uzasadnienie społeczno-ekonomiczne i w jakim stopniu może przyczynić się do osiągnięcia pożądaných celów i rozwiązania zdiagnozowanych problemów.</p>	
Kryteria badania	
Trafność, skuteczność, efektywność, trwałość.	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
<p>Zakres badania zostanie prawdopodobnie, tak jak i w tej perspektywie, zaproponowany przez KJE. Na ogólnym poziomie należy przyjąć, że problematyka ewaluacji będzie obejmowała trzy szerokie zagadnienia: a) ocenę trafności i spójności wewnętrznej programu operacyjnego, b) ocenę spójności zewnętrznej programu operacyjnego oraz c) ocenę systemu realizacji programu operacyjnego.</p> <p>Potencjalne pytania ewaluacyjne (w oparciu o zalecenia dotyczące ewaluacji ex-ante programów na lata 2014-2020):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Czy interwencja publiczna w postaci programu operacyjnego trafnie odpowiada na zdiagnozowane wyzwania i potrzeby społeczno-ekonomiczne? • Czy zaproponowana w ramach programu logika interwencji umożliwi realizację założonych celów rozwojowych? • Czy założenia i cele programu są spójne z najważniejszymi politykami i strategiami na poziomie unijnym, krajowym i regionalnym? • Czy i w jakim zakresie program operacyjny uwzględnia i przyczynia się do realizacji celów polityk horyzontalnych (realizacja zasad równości szans płci, niedyskryminacji oraz zrównoważonego rozwoju)? • Czy i w jakim zakresie istniejący układ instytucjonalny, w tym zasoby ludzkie, jest wystarczający do realizacji założeń i celów programu operacyjnego? • Czy założenia programu operacyjnego umożliwiają skuteczną i efektywną realizację procesów monitorowania i ewaluacji? 	
Ogólny zarys metodyki badania	
Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki	
<p>Podstawą badania powinna być ewaluacja oparta na teorii, ale można przypuszczać, że także wykorzystanie modeli makro-ekonomicznych i meta-analizy (tzn. wykorzystania dostępnych badań charakteryzujących sytuację społeczno-gospodarczą kraju i regionu oraz zawierających dowody odnośnie skuteczności proponowanych rodzajów interwencji).</p> <p>Prawdopodobnie w latach 2019/2020 KJE opracuje zalecenia dla procesu ewaluacji programów operacyjnych 2021+ (wykorzystując wnioski z procesu ewaluacji 2014-2020).</p>	
Zakres niezbędnych danych	
Zgodnie z zaleceniami przygotowanymi przez MR.	
Organizacja badania	
Ramy czasowe realizacji badania	
II kw. 2020 r. - IV kw. 2021 r.	
Szacowany koszt badania	
Ok. 200 tys. PLN.	
Podmiot odpowiedzialny za realizację badania	
JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna.	
Uwagi i komentarze	
-	

4.2 Gospodarka

Efekty wsparcia przedsiębiorstw w regionie

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działania) oraz fundusz	
Oś priorytetowa I (PI 1b, 3a, 3c) / EFRR	
Typ badania (wpływu, procesu)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex-ante, on-going, ex-post)	Ex-post
Cel badania	
Ustalenie i ocena efektów poszczególnych działań OP I, obejmujących wsparcie przedsiębiorstw.	
Uzasadnienie badania	
<p>W ramach RPO WP 2014-2020 wdrażane są rozmaite działania służące rozwojowi gospodarki regionu, za pośrednictwem wsparcia przedsiębiorstw (zarówno bezpośredniego, jak i pośredniego). Oczekiwane efekty wsparcia koncentrują się na podnoszeniu innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu. Na poziomie przedsiębiorstw oczekuje się m.in. zwiększonej aktywności B+R przedsiębiorstw, rozwój działalności przedsiębiorstw, w tym MŚP, wyrażony przez zwiększone nakłady inwestycyjne sektora prywatnego. Wsparcie ma również zminimalizować negatywny trend coraz mniejszej innowacyjności przedsiębiorstw w regionie.</p> <p>Ewaluacja będzie również służyła ocenie oddziaływania na poziomie OP I.</p>	
Kryteria badania	
Skuteczność, efektywność, trafność, użyteczność, trwałość.	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
<ul style="list-style-type: none">• W jakim stopniu wsparcie przedsiębiorstw w ramach programu przełożyło się na ich konkurencyjność i innowacyjność?• W jaki sposób wsparcie przełożyło się na zatrudnienie we wspartych przedsiębiorstwach i w całym regionie?• Jaki typ wsparcia przedsiębiorstw był ekonomicznie najbardziej efektywny, patrząc przez pryzmat innowacyjności, konkurencyjności i wsparcia zatrudnienia w regionie?• Jaka forma wsparcia przedsiębiorstw (zwrotna/bezzwrotna) była ekonomicznie najbardziej efektywna, patrząc przez pryzmat innowacyjności, konkurencyjności i wsparcia zatrudnienia w regionie?• Jakie działania nie przynoszą pożądanych skutków, tj. potencjalne efekty wystąpiłyby również bez wsparcia publicznego?• Które grupy przedsiębiorstw skorzystały ze wsparcia w największym/najmniejszym stopniu i dlaczego tak się stało?• Czy efekty wsparcia różnicują się w ramach wybranych regionalnych inteligentnych specjalizacji, jeśli tak, to w jaki sposób?• W jakim stopniu realizacja działania przyczyniła się do zwiększonej aktywności B+R przedsiębiorstw w regionie (wzrostu nakładów sektora przedsiębiorstw na działalność B+R w relacji do PKB)?• Jakie były czynniki sukcesu wykorzystania wsparcia przez beneficjentów?• Jakie były czynniki porażki wykorzystania wsparcia przez beneficjentów?• W jakim stopniu realizacja działania przełożyła się na rozwój inteligentnych specjalizacji?• Jaki był wpływ działania na regionalny system innowacji?	
Ogólny zarys metodyki badania	
Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki	
<p>Metodyka badania będzie bazować na kombinacji dwóch komplementarnych podejść badawczych tj. ewaluacji opartej na teorii oraz szacowaniu efektów z wykorzystaniem koncepcji stanów kontrfaktycznych (pomiar efektu netto, jako kluczowy element testowania teorii).</p> <p>W badaniu wykorzystane zostaną zarówno jakościowe, jak i ilościowe techniki gromadzenia i analizy danych. Punktem wyjścia dla ewaluacji powinna być analiza logiki wsparcia przedsiębiorstw w ramach badanych działań. Odtworzona logika interwencji powinna być przedstawiana za pomocą schematu logicznego wsparcia z uwzględnieniem relacji pomiędzy wdrażanymi działaniami, a oczekiwanymi efektami. Odtworzona teoria interwencji powinna również wskazywać kluczowe, przyjęte założenia warunkujące skuteczną realizację danego wsparcia przedsiębiorstw. Odtworzona logika powinna uwzględniać perspektywę możliwie szerokiego grona osób, związanych z wdrażaniem i oceną projektów wsparcia kierowanego do firm (w tym samych beneficjentów). Ponadto analiza oparta na teorii powinna nawiązywać do teorii działania</p>	

poszczególnych instrumentów (działań/ poddziałań).

Kluczowym elementem weryfikacji teorii interwencji będzie analiza efektów wsparcia z wykorzystaniem ewaluacji bazującej na podejściu kontrfaktycznym. W ramach badania zostanie wykorzystane oszacowanie efektu netto wsparcia przedsiębiorstw, przeprowadzone w ramach ewaluacji UP. Analizy będą polegać na porównaniu sytuacji beneficjentów wspartych w ramach RPO WP 2014-2020 z dopasowaną grupą kontrolną – przedsiębiorstwami, które nie otrzymały wsparcia (podmioty nieubiegające się o wsparcie lub nieskuteczni wnioskodawcy). Pomiar efektów netto powinien zostać przeprowadzony przy współpracy MR oraz GUS. Rolą GUS będzie dokonanie oszacowań wybranych wskaźników ekonomicznych przedsiębiorstw na podstawie sprawozdań rocznych przedsiębiorstw. Analizowane wskaźniki obejmą wymiary innowacyjności i konkurencyjności, wpływ wsparcia na zatrudnienie, współpracę w zakresie działalności badawczo-rozwojowej i innowacyjnej oraz internacjonalizację. Analizy będą prowadzone na danych jednostkowych, natomiast do dalszej pogłębionej analizy w ramach podejścia opartego na teorii przekazane zostaną dane zagregowane, wskazujące na efekty poszczególnych instrumentów wytypowanych do badania (wskazane w ramach przedmiotowej ewaluacji działania). Tam gdzie efekty nie będą mogły być oszacowane z wykorzystaniem podejścia kontrfaktycznego, podjęta zostanie próba oszacowania efektów z wykorzystaniem badań deklaratywnych (sondaż). Oszacowane efekty powinny być dalej przedmiotem analizy efektywności kosztowej (CBA).

Oprócz tego w ewaluacji wykorzystane zostaną dodatkowe metody badawcze, wykorzystujące przede wszystkim badania jakościowe (wywiady pogłębione / grupowe, warsztaty z m.in. beneficjentami i innymi podmiotami otrzymującymi wsparcie, instytucjami zaangażowanymi w realizację programu, ekspertami branżowymi), które powinny pomóc w ustaleniu, które z założeń teoretycznych, stojących za każdą z teorii interwencji miały wpływ na oszacowane efekty – które były barierą, a które wpływały na wystąpienie efektów, tj. mogły wzmacniać występowanie efektu jałowej straty. W badaniu przewiduje, iż zostaną przeprowadzone również studia przypadku na poziomie wspartych przedsiębiorstw. Analiza obejmie również dane zastane (m.in. wnioski, sprawozdania, dokumentacja programu).

Zakres niezbędnych danych

- dane monitoringowe obejmujące aktualny postęp rzeczowy realizacji RPO WP 2014-2020,
- wnioski o dofinansowanie,
- dane pozyskane od beneficjentów (przedsiębiorstw),
- dane GUS,
- dane i informacje pozyskane od osób odpowiedzialnych za wdrażanie programów w ramach perspektywy 2014-2020 oraz ekspertów branżowych,

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

III - IV kw. 2022 r.

Szacowany koszt badania

Ok. 240 tys. PLN.

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna.

Uwagi i komentarze

-

Efekty wsparcia zastosowań TIK dla usług publicznych

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
Oś priorytetowa II (PI 2c) /EFRR	
Typ badania (wpływu, procesu)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex-ante, on-going, ex-post)	Ex-post
Cel badania	
Oszacowanie wpływu interwencji na poprawę dostępu do e-usług publicznych.	
Uzasadnienie badania	
Realizacja badania wynika z wymogu szacowania wpływu na poziomie OP. Dodatkowo, należy zwrócić uwagę na relatywnie duże znaczenie alokacji środków na to działanie.	
Kryteria badania	
Skuteczność, efektywność, użyteczność, trwałość.	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
<ul style="list-style-type: none"> • W jakim stopniu inwestycje w e-usługi odpowiadały najważniejszym potrzebom w regionie w tym zakresie? • Jak oceniana jest logika interwencji w zakresie wspierania e-usług? • W jakim stopniu inwestycje w e-usługi wpłynęły na zwiększenie się dostępu obywateli do e-usług? • W jakim stopniu udało się osiągnąć zamierzone efekty wsparcia? • Jaka jest relacja efektów interwencji do jej kosztów (także w kontekście innych, podobnych interwencji)? • Jak różnicują się efekty kategorii wsparcia? • Jakie czynniki wpływały na skuteczność wsparcia, a jakie je ograniczały? • Jak należy ocenić trafność realizowanych interwencji? • Jak należy ocenić użyteczność wsparcia? • W jakim stopniu uzyskane efekty wsparcia można uznać za trwałe? 	
Ogólny zarys metodyki badania	
Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki	
<p>Zakłada się, iż badanie będzie koncentrować się na kluczowych, strategicznych obszarach interwencji. Przy dużej różnorodności zakresu interwencji wskazane jest wybranie tych obszarów, na które przeznaczono najwięcej środków.</p> <p>Badanie powinno uwzględniać wpływ inwestycji na poprawę jakości świadczonych usług, sprawność obsługi mieszkańców – ze szczególnym naciskiem na użyteczność, poprawę efektywności i skuteczności usług.</p> <p>Mając na uwadze powyższe, przewiduje się, że podstawowym typem ewaluacji wpływu powinna być ewaluacja bazująca na teorii. Wybór podejścia wynika ze zidentyfikowanej potrzeby szczegółowej analizy mechanizmu, za pomocą którego interwencja ma doprowadzić do zakładanych efektów. Szczególnie istotne jest dokładne przeanalizowanie, jakie konkretnie mają być efekty interwencji, czyli co ma się poprawić w świadczonych usługach, i w jaki sposób zostanie to osiągnięte. Dotychczasowe doświadczenia pokazują bowiem, że w przypadku projektów w tym obszarze odpowiedź na te podstawowe pytania nie zawsze jest oczywista¹⁸.</p> <p>W niektórych przypadkach stwierdzenie zmiany osiągniętej dzięki świadczeniu e-usług może być oparte o porównanie sytuacji przed interwencją i po niej. Dane dot. podstawowych cech usług, na których zmianę ukierunkowana jest interwencja, będą pozyskiwane od wszystkich beneficjentów (np. na etapie podpisywania umów o dofinansowanie lub zaraz po) w ramach przeprowadzonego dodatkowego badania beneficjentów z wykorzystaniem ankiety (np. PAPI lub CAWI). Dodatkowo w celu uzyskania danych pozujących sytuację w trakcie realizacji projektu, badanie beneficjentów zostanie powtórzone.</p> <p>Z perspektywy planów badawczych zakłada się, że ewaluacja będzie kombinacją ewaluacji opartej na teorii programu oraz studium przypadku.</p> <p>Podstawą pierwszego z planów badawczych powinny być:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizy desk research dokumentacji konkursowej, 	

¹⁸ IBS, Reytech sp. z o.o., Coffey Sp. z o.o. (2013), *Ewaluacja ex-ante Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020*, Warszawa.

- wywiady pogłębione z beneficjentami oraz osobami odpowiedzialnymi za wdrażanie programu,
- ankiety z beneficjentami,
- przegląd raportów ewaluacyjnych z podobnych interwencji,
- panel ekspertów.

Drugi plan badawczy powinien zostać zrealizowany w oparciu o wybór kilkunastu przypadków (udostępnionych usług publicznych) i szczegółową analizę sposobu w jaki wpłynęły one na osiągnięcie celów osi. Wybór projektów powinien uwzględniać ich wagę (wyrażoną m.in. przez budżet) i różnorodność (terytorialną i tematyczną).

Zakres niezbędnych danych

- dokumentacja (konkursowa, programowa, projektowa) będące w posiadaniu IZ RPO WP,
- dane jakościowe z wywiadów pogłębionych,
- dane ilościowe z wywiadów (np. CATI lub CAWI),
- dane dot. modernizowanych e-usług pozyskane od beneficjentów projektów (m.in. średni czas świadczenia danej usługi, średni koszt świadczenia danej usługi) pokazujące sytuację przed, w trakcie i po zakończeniu usługi,
- krajowe statystyki dot. wykorzystania e-usług.

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

III – IV kw. 2020 r.

Szacowany koszt badania

Ok. 140 tys. PLN.

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna.

Uwagi i komentarze

-

4.3 Infrastruktura

Ocena wpływu RPO WP 2014-2020 na efektywność energetyczną i emisyjność

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
Oś priorytetowa III (PI 4a, 4c, 4e, 6e) / EFRR	
Typ badania (wpływu, procesu)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex-ante, on-going, ex-post)	Ex-post
Cel badania	
Określenie wpływu poszczególnych działań OP III w ramach RPO WP 2014-2020 na wielkość zużycia energii oraz wynikającą z tego emisję zanieczyszczeń, z uwzględnieniem zróżnicowania przedmiotowego i podmiotowego realizowanych projektów.	
Uzasadnienie badania	
W ramach OP III realizowana jest bardzo szeroka gama projektów, mających de facto bardzo zbliżony wpływ – obniżenie zużycia energii (elektrycznej i ciepłej) oraz emisji CO ₂ i innych zanieczyszczeń. Wpływ ten rzadko jest jednak analizowany w sposób przekrojowy, porównujący efektywność ex-post konkretnych działań, co ważne – w konkretnym otoczeniu. Uzyskane dane pozwolą lepiej kierunkować (zawęzić) przyszłe inwestycje ze środków krajowych i unijnych, z uwzględnieniem zasady krańcowo malejącej produktywności poszczególnych działań. Badanie wypełnia także obowiązek przeprowadzenia oceny wpływu dla OP III.	
Kryteria badania	
Skuteczność, efektywność; w mniejszym stopniu trafność, użyteczność, trwałość.	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
<ul style="list-style-type: none">• Które źródła energii odnawialnej, finansowane w ramach RPO WP 2014-2020, są najefektywniejsze w lokalnych uwarunkowaniach województwa podkarpackiego (energetyka wodna, wiatrowa, słoneczna, energia z biomasy, geotermalna)?• Jakie są najbardziej efektywne kierunki inwestycji w zakresie wspierania efektywności energetycznej i niskoemisyjnych źródeł ciepła?• Czy realizowane projekty są opłacalne dla ich beneficjentów?• Jaki jest wpływ projektów na stan powietrza w miastach województwa podkarpackiego (w tym w aspekcie dyrektywy 2008/50/WE)?• Na jakie przeszkody natrafia realizacja projektów, dotyczących OZE i efektywności energetycznej?• Którzy beneficjenci realizują projekty w zakresie OZE i efektywności energetycznej w sposób najbardziej efektywny?• Jaki jest łączny, kwantyfikowalny wpływ OP III RPO WP 2014-2020 na obniżenie zużycia energii (elektrycznej i ciepłej) oraz emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń z uwzględnieniem faktycznego oddziaływania realizowanych projektów?• Czy zauważalna jest krańcowo malejąca efektywność niektórych działań?	
Ogólny zarys metodyki badania	
Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki	
Badanie obejmie meta-analizę, studium statystyczne, ewaluację opartą na teorii i studium przypadku. Szczegółowe metody badawcze obejmą: <ul style="list-style-type: none">• studia przypadków zróżnicowanych projektów, obejmujących główne typy przedmiotowe i podmiotowe projektów, wykorzystujące w szczególności:<ul style="list-style-type: none">○ wizję lokalną,○ analizę danych przedrealizacyjnych i porealizacyjnych, w tym faktycznego zużycia bądź produkcji energii,○ wywiady z kierownikami projektów,○ weryfikację wskaźników efektywności ekonomicznej, określonych w dokumentacji przedrealizacyjnej, (w zależności od postępów w realizacji RPO WP 2014-2020 zasadne może być również zaproponowanie części studiów przypadków spoza województwa), <ul style="list-style-type: none">• wywiady pogłębione z podmiotami kształtującymi politykę energetyczną w regionie,• wywiady pogłębione z przedsiębiorcami nie będącymi beneficjentami (np. znacznymi odbiorcami energii elektrycznej),• analizę danych WIOŚ dotyczących stanu powietrza,	

<ul style="list-style-type: none"> wizualizację projektów oraz ich oddziaływania (zmian emisji i stanu powietrza) na mapach cyfrowych.
Zakres niezbędnych danych
<ul style="list-style-type: none"> dane przedrealizacyjne (studia wykonalności, audyty energetyczne itp.), dane porealizacyjne, w tym w ramach studiów przypadków również niezawarte w standardowej sprawozdawczości (np. faktyczne zużycie / produkcja energii, struktury wykorzystania odpadów itp.), dane jakościowe z wywiadów pogłębionych, dane o stanie powietrza (na podstawie monitoringu WIOŚ).
Organizacja badania
Ramy czasowe realizacji badania
IV kw. 2020 r. – I kw. 2021 r.
Szacowany koszt badania
Ok. 220 tys. PLN.
Podmiot odpowiedzialny za realizację badania
JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna.
Uwagi i komentarze
-

Ocena wpływu RPO WP 2014-2020 na ochronę środowiska naturalnego i przeciwdziałanie zagrożeniom wynikającym ze zmian klimatu

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
Oś priorytetowa IV (PI 5b, 6a, 6b, 6d) / EFRR	
Typ badania (wpływu, procesu)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex-ante, on-going, ex-post)	Ex-post
Cel badania	
Kompleksowa ocena wpływu projektów ukierunkowanych na ochronę środowiska naturalnego (i przeciwdziałanie zagrożeniom wynikającym ze zmian klimatu), z uwzględnieniem ich wzajemnej komplementarności.	
Uzasadnienie badania	
Realizowane projekty w zakresie ochrony środowiska posiadają bardzo kompleksowy wpływ na środowisko, a w mniejszym stopniu również na edukację ekologiczną i atrakcyjność turystyczną województwa. Ewaluacja ma na celu kompleksową ocenę skuteczności całości polityki ekologicznej w zakresie będącym przedmiotem interwencji RPO WP 2014-2020, ze szczególnym uwzględnieniem faktycznego oddziaływania projektów. Badanie wypełnia także obowiązek przeprowadzenia oceny wpływu dla OP IV.	
Kryteria badania	
Skuteczność, efektywność; w mniejszym stopniu trafność, użyteczność, trwałość.	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
<ul style="list-style-type: none"> • Czy realizowane inwestycje pozwalają poprawić jakość wód? • Czy realizowane inwestycje pomagają poprawić efektywność gospodarowania odpadami? • Czy realizowane inwestycje pomagają zachować różnorodność biologiczną w regionie, chroniąc najcenniejsze dziedzictwo województwa? • Czy i w jakim stopniu realizowane inwestycje pozwalają poprawić bezpieczeństwo powodziowe oraz zapobiegać suszom – czy tworzą spójny system retencji wód? • W jakim stopniu realizowane projekty przyczyniają się do realizacji zobowiązań i celów strategicznych wynikających z dokumentów unijnych i krajowych (w szczególności Dyrektyw 2008/98/WE „odpadowej”, 1999/31/WE „składowiskowej” i 91/271/EWG „wodno-ściekowej” oraz Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych)? • W jakim stopniu realizowane projekty przyczyniają się do poprawy jakości życia? • W jakim stopniu realizowane projekty przyczyniają się do edukacji ekologicznej i poprawy atrakcyjności turystycznej województwa? • Czy zauważalna jest krańcowo malejąca efektywność niektórych działań? 	
Ogólny zarys metodyki badania	
Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki	
<p>Badanie obejmie meta-analizę, studium statystyczne, ewaluację opartą na teorii i studium przypadku.</p> <p>Wśród wykorzystywanych metod badawczych należy wskazać:</p> <ul style="list-style-type: none"> • studia przypadków zróżnicowanych projektów, obejmujących główne typy przedmiotowe i podmiotowe projektów, wykorzystujące w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> ◦ wizję lokalną, ◦ analizę danych przedrealizacyjnych i porealizacyjnych, w tym niezawartych w monitoringu, ◦ wywiady z kierownikami projektów, ◦ wywiady (np. PAPI/CATI) z użytkownikami końcowymi projektów (jeśli będą możliwi do identyfikacji), <p>(w zależności od postępów w realizacji RPO WP 2014-2020 zasadne może być również zaproponowanie części studiów przypadków z perspektywy finansowej 2007-2013 lub spoza województwa),</p> <ul style="list-style-type: none"> • wywiady pogłębione z organizacjami pozarządowymi, • wywiady pogłębione z podmiotami kształtującymi politykę ekologiczną w regionie, • analizę danych zastanych ze specjalistycznych monitoringów, • wizualizację projektów oraz ich oddziaływanie (np. kształtowania się czystości i poziomu wód) na mapach cyfrowych. 	
Zakres niezbędnych danych	

<ul style="list-style-type: none"> • dane przedrealizacyjne (studia wykonalności itp.), • dane porealizacyjne, w tym w ramach studiów przypadków również niezawarte w standardowej sprawozdawczości, • dane jakościowe z wywiadów pogłębionych, • dane z istniejących systemów monitoringu m.in. czystości wód (WIOŚ), stanu wód (Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie).
Organizacja badania
Ramy czasowe realizacji badania
II - III kw. 2020 r.
Szacowany koszt badania
Ok. 180 tys. PLN.
Podmiot odpowiedzialny za realizację badania
JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna.
Uwagi i komentarze
-

Ocena wpływu RPO WP 2014-2020 na efektywność systemu transportowego regionu

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
Oś priorytetowa V (PI 7b, 7c, 7d, 4e) / EFRR	
Typ badania (wpływu, procesu)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex-ante, on-going, ex-post)	Ex-post
Cel badania	
Analiza wpływu projektów OP V w ramach RPO WP 2014-2020 na efektywność systemu transportowego regionu – w szczególności wpływu na zrównoważony podział międzygałęziowy w transporcie oraz wspieranie rozwoju gospodarczego.	
Uzasadnienie badania	
OP V posiada największą alokację środków spośród całego RPO WP 2014-2020, zaś infrastruktura transportowa jest od lat przedmiotem szczególnej troski polityki spójności. Realizacja trzeciej już perspektywy finansowej pozwala zacząć badać nie tylko poziom nadrobienia zaległości rozwojowych, ale także nakazuje zbierać dane, potrzebne w przyszłości do bardziej precyzyjnego ukierunkowania realizowanych inwestycji na cele strategiczne, związane z redukcją negatywnego wpływu transportu na otoczenie, przy jednoczesnym wspieraniu rozwoju gospodarczego. Badanie wypełnia także obowiązek przeprowadzenia oceny wpływu dla OP V w ramach RPO WP 2014-2020.	
Kryteria badania	
Skuteczność, efektywność – w mniejszym stopniu trafność, użyteczność, trwałość.	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
<ul style="list-style-type: none"> • Czy realizowane inwestycje pozwalają zwiększyć liczbę pasażerów korzystających z systemów transportowych przyjaznych środowisku? • Czy realizowane projekty przyczyniają się do tworzenia spójnego, atrakcyjnego systemu transportu publicznego, z uwzględnieniem elementów o charakterze inwestycyjnym i nieinwestycyjnym (np. częstotliwość kursowania, ceny biletów itp.)? • Jak realizowane inwestycje wpływają na bezpieczeństwo ruchu drogowego w województwie? • Jak realizowane inwestycje wpływają na oddziaływanie transportu na środowisko? • Jak realizowane inwestycje wpływają na rozwój gospodarczy? Czy w dostatecznym stopniu uwzględniają potrzeby transportu pasażerskiego? • Czy realizowane inwestycje zostały wybrane w sposób optymalny? • Czy realizowane inwestycje są komplementarne względem siebie? Jakich interwencji brakuje (np. węzłów integracyjnych, zakupu taboru autobusowego poza największymi miastami)? • Jaki jest wpływ realizowanych projektów na rynek pracy na etapie ich realizacji? 	
Ogólny zarys metodyki badania	
Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki	
Badanie obejmie meta-analizę, studium statystyczne, ewaluację opartą na teorii i studium przypadku.	
W ramach badania zakłada się zastosowanie następujących metod badawczych:	
<ul style="list-style-type: none"> • studia przypadków zróżnicowanych projektów, obejmujących główne typy przedmiotowe oś i podmiotowe projektów, wykorzystujące w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> ○ wizje lokalną, ○ analizę danych przedrealizacyjnych i porealizacyjnych, w tym niezawartych w monitoringu, ○ analizę ekonomiczną inwestycji zrealizowanych (na danych wejściowych porealizacyjnych, w tym zweryfikowanych danych o wielkości ruchu), także w porównaniu z inwestycjami alternatywnymi, ○ wywiady z kierownikami projektów, ○ wywiady (np. PAPI/CATI) z użytkownikami końcowymi projektów (jeśli są możliwi do identyfikacji), 	
(w zależności od postępów w realizacji RPO WP 2014-2020 zasadne może być również zaproponowanie części studiów przypadków z perspektywy finansowej 2007-2013);	
<ul style="list-style-type: none"> • pogłębione studia przypadków projektów infrastrukturalnych, ukierunkowane na wpływ na rynek pracy, • wywiady pogłębione z przedsiębiorcami działającymi na terenie regionu, • wywiady pogłębione z organizacjami pozarządowymi, 	

<ul style="list-style-type: none"> • wywiady pogłębione z podmiotami kształtującymi politykę transportową w regionie, • analizę danych zastanych ze specjalistycznych monitoringów, • wizualizację projektów oraz ich oddziaływanie (np. zmiany w poziomie bezpieczeństwa ruchu drogowego, czasu jazdy czy natężenia ruchu kolejowego) na mapach cyfrowych.
Zakres niezbędnych danych
<ul style="list-style-type: none"> • dane przedrealizacyjne (studia wykonalności itp.), • dane porealizacyjne, w tym w ramach studiów przypadków również niezawarte w standardowej sprawozdawczości, • dane jakościowe z wywiadów pogłębionych, • dane dotyczące liczby użytkowników systemów transportu publicznego oraz natężeniu ruchu drogowego (na podstawie sprawozdań do GUS oraz danych Izby Gospodarczej Komunikacji Miejskiej), w tym własne pomiary ewaluatora, • dane z monitoringu środowiskowego WIOŚ.
Organizacja badania
Ramy czasowe realizacji badania
IV kw. 2019 r. – I kw. 2020 r.
Szacowany koszt badania
Ok. 290 tys. PLN.
Podmiot odpowiedzialny za realizację badania
JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna.
Uwagi i komentarze
-

4.4 Społeczeństwo

Ocena wpływu wsparcia kierowanego do osób w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy w województwie podkarpackim na ich sytuację po zakończeniu udziału w projekcie

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
Oś priorytetowa VII (PI 8i, 8iii), VIII (PI 9i,9v), IX (PI 10iii, PI 10iv) / EFS	
Typ badania (wpływu, procesu)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex-ante, on-going, ex-post)	On-going/ex-post
Cel badania	
Ocena wpływu interwencji na sytuację osób niepracujących, uczestniczących w projektach.	
Uzasadnienie badania	
<p>Realizacja badania wynika z obowiązku monitorowania losów uczestników projektów 6 miesięcy po zakończeniu udziału w projekcie (art. 5 i załącznik 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 470). Jego wyniki będą podstawą do szacowania następujących wskaźników rezultatu długoterminowego:</p> <ul style="list-style-type: none">• liczba osób pracujących, łącznie z pracującymi na własny rachunek, sześć miesięcy po opuszczeniu programu;• liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej, pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, sześć miesięcy po opuszczeniu programu;• liczba osób pow. 54 r. ż., pracujących, łącznie z pracującymi na własny rachunek, sześć miesięcy po opuszczeniu programu;• liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek). <p>Powyższe wskaźniki będą obliczane dla niepracujących uczestników projektów, którzy będą mogli uzyskać wsparcie w różnych OP.</p> <p>Badanie po odpowiednim rozszerzeniu metodologii, wypełniać będzie również obowiązek prowadzenia ewaluacji wpływu dla OP VII i VIII.</p> <p>Badanie to bazuje na doświadczeniach badania prowadzonego przez Instytucję Zarządzającą PO KL, którego celem była ocena sytuacji uczestników projektów 6 miesięcy po zakończeniu udziału w projekcie¹⁹. Jest ono oceniane jako bardzo użyteczne – dostarczyło cennej wiedzy na temat skuteczności podejmowanych działań, z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych grup docelowych i rodzaju podejmowanych działań. Jednak nie uwzględnia badania efektu netto interwencji.</p> <p>Badanie dotyczy jednego z ważniejszych obszarów interwencji EFS, czyli zwiększania szans na zatrudnienie osób pozostających bez pracy. Zgodnie z założeniami, działania finansowane w ramach RPO WP 2014-2020 mają koncentrować się na osobach w najtrudniejszej sytuacji. W tym kontekście szczególnie istotne jest dobór odpowiednich form wsparcia oraz zagwarantowanie jego wysokiej jakości. Informacja na temat sytuacji uczestników projektów 6 miesięcy po ukończeniu projektów pozwala na lepsze dopasowanie wsparcia, a tym samym poprawę jego skuteczności.</p>	
Kryteria badania	
Trafność, skuteczność, efektywność, użyteczność, trwałość, komplementarność.	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
<ul style="list-style-type: none">• Jaka jest sytuacja (zawodowa, społeczna, dochodowa) niepracujących uczestników wsparcia 6 miesięcy po zakończeniu udziału w projekcie?• Jaka jest sytuacja uczestników projektów po 12 i 24 miesiącach od ukończenia udziału w projekcie? (odpowiedź na pytanie uzależniona od dostępności danych ZUS)• Jaka jest jakość miejsc pracy osób, które podjęły pracę po interwencji (forma zatrudnienia, poziom wynagrodzeń, inwestowanie w rozwój pracownika)?	

¹⁹ Zub M., Kubajek R., Penszko P., Gajewski M., Szczucki J. (2015), *Badanie skuteczności wsparcia realizowanego w ramach komponentu regionalnego PO KL 2007-2013*; PAG-Uniconsult, Warszawa.

- Jak zróżnicowana jest sytuacja uczestników ze względu na ich charakterystykę (z uwzględnieniem osób odchodzących z rolnictwa) i charakterystykę wsparcia?
- Jaka jest trwałość zmian uczestników projektów?
- Jaka jest efektywność kosztowa osiąganych efektów? Czy efektywność kosztowa oferowanego wsparcia jest niższa czy też wyższa niż działań finansowanych ze środków krajowych?
- Jaka byłaby sytuacja uczestników bez udziału w projekcie? Jaki jest wpływ interwencji na sytuację uczestników?
- Jaka jest skala pojawiania się negatywnych efektów ubocznych (efektu jałowej straty, efektu substytucji, efekty wyparcia, efektu wyciekania)?
- Jaka jest komplementarność wsparcia z działaniami na rzecz wsparcia przedsiębiorstw, realizowanymi w ramach OP I?
- Jaka jest komplementarność wsparcia realizowanego w ramach PI 9i z projektami realizowanymi przez OWES (PI 9 iv)?
- W jakim stopniu projekty są zintegrowane z inteligentnymi / regionalnymi specjalizacjami lub potrzebami lokalnych rynków pracy?
- W jakim stopniu projekty są zintegrowane z innymi działaniami, realizowanymi na poziomie lokalnym, kierowanymi do osób niepracujących?

Ogólny zarys metodyki badania

Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki

Z perspektywy planów badawczych zakłada się, że ewaluacja będzie kombinacją studium statystycznego, studium przypadku i ewaluacji opartej na teorii.

Studium statystyczne jest niezbędne, aby dostarczyć ilościowych informacji, niezbędnych do oszacowania efektów projektów. Podstawą tego planu będą badania ilościowe prowadzone na próbie uczestników projektów. Wymagania dotyczące reprezentatywności próby zostały określone w załączniku nr 6 do *Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020*. Alternatywnym sposobem pozyskania informacji o sytuacji uczestników projektów na rynku pracy jest wykorzystanie danych administracyjnych, pochodzących z ZUS. Wymaga to jednak sfinalizowania negocjacji pomiędzy ZUS a MR. Rozwiązanie to mogłoby znacząco obniżyć koszt badania. Należy jednak podkreślić, że rozwiązanie to nie wyklucza zasadności badań ilościowych – mogłyby być one jednak prowadzone na mniejszych próbach, koncentrując się na wybranych aspektach interwencji i jej efektów.

Realizacja planu studium statystycznego nie jest wystarczająca dla oszacowania wkładu interwencji w osiągnięcie zaplanowanych rezultatów. Ocena wpływu interwencji wymaga oceny efektu netto. Jednakże poważnym ograniczeniem jest brak dostępu do danych jednostkowych dla próby kontrolnej, czyli danych osób bezrobotnych, zarejestrowanych w urzędach pracy oraz klientów pomocy społecznej, którzy nie brali udziału w projektach finansowanych z EFS. Ze względu na przyjętą interpretację zapisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1182, z późn. zm.), PUP-y i OPS-y nie udostępniają danych osobowych swoich uczestników. Sytuację tę może zmienić nowelizacja ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163, z późn. zm.).

W tej sytuacji proponowane jest rozwiązanie bazujące na:

- porównaniu efektywności poszczególnych instrumentów rynku pracy (porównanie sytuacji podobnych prób osób bezrobotnych, różniących się jedynie zakresem wsparcia),
- pytaniu uczestników projektów o sytuację kontrfaktyczną (jaka byłaby ich sytuacja, gdyby nie skorzystali ze wsparcia).

Na podstawie wyników badania przeprowadzona zostanie analiza kosztów i korzyści (CBA). Jej celem będzie porównanie kosztów podjęcia zatrudnienia przez jedną osobę (koszty wsparcia podzielone na liczbę osób, które podjęły pracę dzięki interwencji) oraz korzyści finansowych wynikających ze wsparcia.

Niezwyczajnie ważne jest zbadanie realnej komplementarności projektów kierowanych do osób bezrobotnych. Punktem wyjścia do zbadania tego aspektu może być analiza dokumentów, jednak wskazane jest ocenienie, jak kwestia ta wygląda w praktyce, dlatego też zakłada się badanie oparte na schemacie studium przypadku, w ramach którego jednostką analizy byłby powiat, a celem badania byłaby ocena faktycznych powiązań pomiędzy projektami realizowanymi na terenie danego powiatu, a także innymi działaniami, kierowanymi do osób niepracujących, a finansowanymi ze źródeł krajowych. W ramach studiów przypadku prowadzone będą wywiady jakościowe z przedstawicielami projektodawców, a także odbiorców wsparcia. Przewiduje się przeprowadzenie badania w pierwszej i trzeciej turze ewaluacji.

Ewaluacja powinna być poszerzona o schemat oparty na teorii, który będzie służył wyjaśnieniu uzyskanych wartości liczbowych. Schemat ten powinien bazować przede wszystkim na badaniach jakościowych, pozwalających dogłębnie zrozumieć mechanizmy oddziaływania interwencji.

Zakres niezbędnych danych

- centralny system teleinformatyczny – dane uczestników projektów, w tym dane kontaktowe, charakterystyka uczestników projektów,
- dane z ZUS dotyczące sytuacji zawodowej uczestników projektów w okresie 6 m-cy od zakończenia projektu (pochodzące z KSI ZUS) (opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne, wysokość składek, podstawa opłacania składek, miejsce wykonywanej pracy, przerwy w opłacaniu składek), dodatkowo dane dla uczestników projektów 12 i 24 miesiące po zakończeniu projektu,
(nieznana jest dostępność danych ZUS – wymaga to zgody ZUS na ich udostępnienie np. poprzez porozumienie pomiędzy MR a ZUS),
- dane z Izby Skarbowej – informacja o wysokości i podstawie podatków płaconych przez uczestników projektów (w przypadku dostępności),
- dane dotyczące kosztów jednostkowych wsparcia, w podziale na PI, zakres wsparcia,
- dane dotyczące kosztów jednostkowych wsparcia dla osób niepracujących finansowanego ze środków krajowych (głównie FP),
(dane o kosztach jednostkowych - w przypadku EFS wymagana jest analiza dokumentacji zakończonych projektów, w przypadku środków krajowych niezbędna jest analiza dostępnych danych dotyczących FP oraz kosztów funkcjonowania PUP, finansowanych ze środków krajowych; w przypadku kosztów jednostkowych PUP – analiza dostępnych danych przez WUP),
- dane statystyczne na temat stopy bezrobocia rejestrowanego i struktury bezrobotnych w poszczególnych powiatach.

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

Zgodnie z *Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020*, obowiązkowe jest co najmniej czterokrotne przeprowadzenie pomiaru (ze względu na to, że ostatni pomiar dot. 2024 r. nie został uwzględniony w PE RPO WP). Poniżej przedstawiono optymalne daty rozpoczęcia i zakończenia pomiarów w perspektywie 2014-2020:

1. III - IV kw. 2017 r.,
2. I – II kw. 2019 r.,
3. III– IV kw. 2021 r.

Badanie zostanie zrealizowane w momencie gdy IZ RPO WP będzie dysponowała wystarczającą (w zakresie liczby i pokrycia różnorodnych działań Programu) pulą rozstrzygniętych naborów.

Szacowany koszt badania

Budżet badania będzie uzależniony od możliwości wykorzystania danych ZUS do szacowania wartości wskaźników. Szacowany koszt jednego pomiaru wynosi ok. 140 tys. PLN

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna

Uwagi i komentarze

-

Ocena wpływu wsparcia EFS na liczbę trwałych miejsc pracy w województwie podkarpackim dla osób w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działania) oraz fundusz	
Oś priorytetowa VII (PI 8i, 8iii) / EFS	
Typ badania (wpływu, procesu)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex-ante, on-going, ex-post)	On-going/ex-post
Cel badania	
Zbadanie wpływu wsparcia dla na liczbę miejsc pracy utworzonych w nowych przedsiębiorstwach oraz wpływ interwencji na trwałość i kondycję ekonomiczną utworzonych przedsiębiorstw.	
Uzasadnienie badania	
<p>Wyniki badania będą podstawą do oszacowania wskaźnika rezultatu długoterminowego, zapisanego w WLWK:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw działających 30 miesięcy po uzyskaniu wsparcia finansowego. <p>Badanie po odpowiednim rozszerzeniu metodologii, wypełniać będzie również obowiązek prowadzenia ewaluacji wpływu dla OP VII.</p> <p>Badanie dotyczy jednego z ważniejszych obszarów interwencji EFS, czyli zwiększania szans na zatrudnienie osób pozostających bez pracy oraz promocji przedsiębiorczości. Dotychczasowe doświadczenia pokazują, że interwencja polegająca na wsparciu tworzenia nowych przedsiębiorstw jest stosunkowo skuteczna, choć też relatywnie kosztowna.</p> <p>Dotychczas wskaźnik ten mierzony był w innych horyzontach czasowych (12, 24 i 36 miesięcy), dlatego też realizowane dotąd badania nie mogą być podstawą do oszacowania wartości wskaźnika. Dostępne dane wskazują na stosunkowo wysoki poziom jałowej straty (ok. 30% osób, które założyły działalność gospodarczą uczyniłoby to samo również bez wsparcia), co może wskazywać, jak istotna jest trafność wsparcia (kierowanie wsparcia bezzwrotnego do osób, które faktycznie nie mają dostępu do kapitału). Brakuje też danych i informacji, jaki jest wpływ wsparcia na kondycję utworzonych przedsiębiorstw²⁰.</p> <p>Wskazane jest również zwrócenie większej uwagi na kwestie efektywności kosztowej tego typu wsparcia, szczególnie w porównaniu do innych instrumentów kierowanych do osób bezrobotnych.</p> <p>Informacja o sytuacji uczestników projektu 30 miesięcy po zakończeniu udziału w projekcie dostarcza podstawowych informacji o skuteczności interwencji, nie pozwala jednak w pełni ocenić wpływu interwencji. Dlatego też wskazane jest poszerzenie badania o pomiar efektu netto.</p>	
Kryteria badania	
Trafność, skuteczność, efektywność, użyteczność, trwałość, komplementarność.	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
<ul style="list-style-type: none"> Jaka jest charakterystyka osób, które skorzystały ze wsparcia? W jakim stopniu wsparcie jest dobrze adresowane? Jaka jest charakterystyka utworzonych przedsiębiorstw (rozkład terytorialny, branżowy)? W jakim stopniu jest on dopasowany do potrzeb rozwoju lokalnych rynków pracy? Jaki jest wpływ interwencji na sytuację osób, które skorzystały ze wsparcia (aktywność zawodowa, poziom uzyskiwanych dochodów, sytuacja społeczna)? Jaki jest wpływ interwencji na sytuację utworzonych przedsiębiorstw, w tym liczbę istniejących w nich miejsc pracy? Jaka jest trwałość utworzonych przedsiębiorstw? Jaka jest efektywność kosztowa wsparcia w porównaniu do innych instrumentów kierowanych do osób bezrobotnych? Jakie są różnice w skuteczności, efektywności i trwałości ze względu na stosowane instrumenty (finansowe i bezzwrotne)? Jaka jest komplementarność wsparcia z interwencją w ramach CT3? 	
Ogólny zarys metodyki badania	
Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki	
Z perspektywy planów badawczych zakłada się, że ewaluacja będzie kombinacją studium	

²⁰ M. Zub, R. Kubajek, P. Penszko, M. Gajewski, J. Szczucki (2015), *Badanie skuteczności wsparcia realizowanego w ramach komponentu regionalnego PO KL 2007-2013*; PAG-Uniconsult, Warszawa.

statystycznego, quasi eksperymentu i ewaluacji opartej na teorii.

Studium statystyczne jest niezbędne w celu oszacowania wartości wskaźnika rezultatu oraz odpowiedzi na większość postawionych pytań badawczych. Podstawą tego planu będą badania ilościowe prowadzone na próbie uczestników projektów. Wymagania dotyczące reprezentatywności próby zostały określone w załączniku nr 6 do *Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020*.

Alternatywnym sposobem pomiaru wartości wskaźników jest wykorzystanie danych GUS na temat sytuacji mikroprzedsiębiorstw. Ograniczeniem jest dostępność danych GUS, które obejmują ok. 4% wszystkich mikroprzedsiębiorstw. Można jednak założyć, że podobny odsetek przedsiębiorstw wspartych w ramach interwencji powinien znaleźć się w próbie GUS, co umożliwiłoby oszacowanie wartości wskaźników. Obecnie trwa pilotaż tego rozwiązania przy współpracy MR oraz GUS. Wyniki pilotażu będą dostępne w pierwszym kwartale 2016 r. Oba schematy badania wpisują się w plan studium statystycznego. Należy jednak zaznaczyć, że badanie bazujące na danych GUS mogłoby być przeprowadzone dopiero w sytuacji, kiedy będzie dostatecznie liczna populacja utworzonych przedsiębiorstw – najwcześniej w 2021 r.

Ocena wpływu wymaga zbadania efektu netto. Badanie to będzie prowadzone w dwóch ujęciach:

- Jaki jest wpływ wsparcia na utworzenie przez uczestników projektów działalności gospodarczej?
- Jaki jest wpływ wsparcia na trwałość i kondycję utworzonych przedsiębiorstw?

W pierwszym przypadku zakłada się wykorzystanie schematu badania kontrfaktycznego nieciągłości w równaniu regresji (regression discontinuity design - RDD). Grupą kontrolną będą osoby, które brały udział w projektach, jednak nie uzyskały dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Pozwoli to na oszacowanie efektu jałowej straty (ile przedsiębiorstw powstałoby bez wsparcia EFS w formie dotacji lub instrumentów zwrotnych), a także wpływ rozpoczęcia działalności na sytuację uczestników (aktywność zawodową, poziom osiąganych dochodów, poziom dochodów gospodarstwa domowego, sytuację społeczną, zachowania migracyjne).

W drugim przypadku zakłada się wykorzystanie danych GUS. Jeśli wspomniany wyżej pilotaż się powiedzie, będą to dane jednostkowe dotyczące sytuacji mikroprzedsiębiorstw. Jeśli się okaże, że podejście to nie sprawdza się, wykorzystany zostanie schemat podwójnej różnicy (difference in differences - DiD): na podstawie danych GUS, porównana zostanie przeciętna przeżywalność przedsiębiorstw utworzonych dzięki wsparciu EFS i powstałych w tym samym czasie, bez wsparcia EFS.

Przeprowadzenie badania efektu netto wymaga odpowiednio dużej populacji wspartych podmiotów. Dlatego też będzie możliwe do przeprowadzenia najwcześniej w 2021 r.

Na podstawie wyników badania efektów netto przeprowadzona zostanie analiza kosztów i korzyści (CBA), w ramach której porównane zostaną koszty utworzenia jednego miejsca pracy we wspartych przedsiębiorstwach oraz korzyści z tego wynikające. Niezwykle istotne będzie również porównanie kosztów i korzyści wsparcia oferowanego w formie instrumentów zwrotnych i bezzwrotnych, a także porównanie kosztów i korzyści wsparcia z innymi instrumentami adresowanymi do osób bezrobotnych.

Ewaluacja zostanie poszerzona o schemat oparty na teorii, który służyć będzie wyjaśnieniu uzyskanych wartości liczbowych. Służyć on będzie ocenie mechanizmów wdrażania interwencji, rekrutowania uczestników, zakresu oferowanego wsparcia towarzyszącego. Schemat ten powinien bazować przede wszystkim na badaniach jakościowych, pozwalających dogłębnie zrozumieć mechanizmy oddziaływania interwencji. Ten wymiar badania będzie szczególnie istotny w trakcie pierwszej fali badania.

Zakres niezbędnych danych

- centralny system teleinformatyczny – dane uczestników projektów, w tym również numer REGON zakładanych przedsiębiorstw,
- informacje o utworzonych przedsiębiorstwach, wg podziału terytorialnego (zgodnie z TERYT na poziomie NUTS 4), oraz wg podziału branżowego (zgodnie z PKD),
- dane GUS dotyczące mikroprzedsiębiorstw.

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

Zgodnie z *Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020*, obowiązkowe jest co najmniej dwukrotne przeprowadzenie pomiaru (ze względu na to, że ostatni pomiar dot. 2027 r. nie został uwzględniony w PE RPO WP). Dodatkowo przewiduje się przeprowadzenie badania w 2019 r. Badanie to służyć powinno przede wszystkim poprawieniu trafności i adekwatności interwencji oraz

identyfikacji ewentualnych problemów z osiągnięciem docelowych wartości wskaźników. Badanie będzie prowadzone na podstawie danych z jednego naboru wniosków w 2015 r., w ramach którego dotacje będą udzielane do połowy 2016 r.

Planowane terminy badań:

1. I – II kw. 2019 r.,
2. III– IV kw. 2021 r.

Szacowany koszt badania
Budżet badania uzależniony jest od możliwości wykorzystania danych GUS. Szacowany koszt jednego pomiaru ok. 120 tys. PLN (w przypadku braku dostępu do danych GUS).
Podmiot odpowiedzialny za realizację badania
JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna
Uwagi i komentarze

Ocena wpływu wsparcia EFS na liczbę trwałych miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
Oś priorytetowa VIII (PI 9v, 9i) / EFS	
Typ badania (wpływu, procesu)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex-ante, on-going, ex-post)	On-going/ex-post
Cel badania	
Ocena trwałości przedsiębiorstw społecznych, wspartych w ramach RPO WP 2014-2020 oraz trwałość i jakość miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych, dzięki wsparciu EFS.	
Uzasadnienie badania	
<p>Wyniki badania będą podstawą do oszacowania wskaźnika rezultatu długoterminowego, zapisanego w WLWK:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba miejsc pracy istniejących co najmniej 30 miesięcy, utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych. <p>Badanie, po odpowiednim rozszerzeniu metodologii, wypełniać będzie również obowiązek prowadzenia ewaluacji wpływu dla OP VIII.</p> <p>Dotychczas badania trwałości miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych dzięki wsparciu EFS były prowadzone w ograniczonym wymiarze i dostarczają niejednoznacznych wyników. Wynika to m.in. z ograniczonej dostępności danych dotyczących utworzonych przedsiębiorstw społecznych. Dlatego też w praktyce dostępne są tylko szacunki dotyczące przeżywalności utworzonych przedsiębiorstw społecznych i wspartych w nich miejsc pracy. Nie są też znane losy osób, dla których zostały utworzone miejsca pracy – jaka jest ich sytuacja²¹.</p> <p>Istotnym elementem, który powinien być wzięty pod uwagę przy planowaniu badania, jest zmiana koncepcji wspierania ekonomii społecznej: silniejszy nacisk na wspieranie już istniejących przedsiębiorstw społecznych (wsparcie skalowania), w tym także z wykorzystaniem instrumentów finansowych (ze środków POWER), a także zmiana definicji przedsiębiorstwa społecznego – dopuszczenie wsparcia na innych form prawnych przedsiębiorstw społecznych niż spółdzielnie socjalne.</p> <p>Badanie powinno uwzględniać nie tylko kwestię trwałości nowych miejsc pracy, ale także poziom zwrotu z inwestycji w tworzenie tych miejsc (analizę kosztów i korzyści). Przy czym w badaniu niezbędne jest także uwzględnienie różnego rodzaju korzyści społecznych i zawodowych, odnoszonych przez odbiorców wsparcia. Stąd też niezbędne jest śledzenie nie tylko losów przedsiębiorstw społecznych, lecz również badanie sytuacji osób, które rozpoczęły pracę w tych przedsiębiorstwach.</p> <p>Ważnym segmentem sektora ekonomii społecznej są podmioty reintegracyjne (centra i kluby integracji społecznej, warsztaty terapii zajęciowej czy też zakłady aktywności zawodowej). Podmioty te będą wspierane w PI 9i, dlatego też niezbędne jest uwzględnienie w niniejszej ewaluacji również tego elementu interwencji.</p>	
Kryteria badania	
Trafność, skuteczność, efektywność, użyteczność, trwałość, komplementarność.	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
<ul style="list-style-type: none"> Jaka jest charakterystyka osób, które skorzystały ze wsparcia i które pracują na utworzonych miejscach pracy (z uwzględnieniem poszczególnych wymiarów zagrożenia wykluczeniem społecznym)? Jaka jest liczba i jakość miejsc pracy (pod kątem rodzajów umów, wymiaru czasu pracy, poziomu wynagrodzenia, inwestycji w rozwój pracowników itd.) utworzonych w PES dzięki interwencji? Ile z utworzonych miejsc pracy nadal funkcjonuje po 30 miesiącach od utworzenia? Jaka jest jakość tych miejsc pracy? Jakie czynniki wpływają na trwałość i jakość miejsc pracy? Jak zmienia się kondycja przedsiębiorstw społecznych korzystających ze wsparcia (liczba miejsc pracy, poziom przychodów)? 	

²¹ P. Stronkowski i inni (2013), *Ocena wsparcia w obszarze ekonomii społecznej udzielonego ze środków EFS w ramach PO KL*, Coffey International Development Sp. z o.o., Warszawa.

- Jakie korzyści społeczne są generowane przez wsparte przedsiębiorstwa społeczne? Jaka jest ich wartość?
- Jaka jest efektywność wsparcia?
- Jaki jest wpływ wsparcia na zmianę sytuacji uczestników projektów (praca lub brak pracy w PS, aktywność zawodową, poziom dochodów, poziom dochodów gospodarstwa społecznego, sytuację społeczną, zachowania migracyjne)?
- Jaki jest poziom koordynacji polityki wsparcia ekonomii społecznej na poziomie województwa?
- Jaka jest komplementarność działań realizowanych w ramach PI 9i i 9v?
- Jaki jest poziom koordynacji działań reintegracyjnych PES oraz OWES?
- Jaka jest komplementarność wsparcia z interwencją w ramach CT3?

Ogólny zarys metodyki badania

Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki

Z perspektywy planów badawczych zakłada się, że ewaluacja będzie kombinacją studium statystycznego, studium przypadku i ewaluacji opartej na teorii.

Niezbędne minimum metodologiczne, konieczne do oszacowania wskaźników rezultatu długoterminowego badania zostało określone w załączniku nr 6 do *Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020*, gdzie wskazano m.in. założenia doboru próby, harmonogram pomiaru oraz minimalny zakres pytań kwestionariuszowych.

Rozwój przedsiębiorstw społecznych jest zależny od wielu czynników, zarówno po stronie podażowej, jak i popytowej. Równocześnie brak jest dostatecznie licznej populacji przedsiębiorstw społecznych, które nie skorzystały ze wsparcia i mogłyby stanowić próbę kontrolną. Dlatego też nie ma możliwości przeprowadzenia badania kontrfaktycznego. Stąd też analiza wpływu interwencji na rozwój sektora ekonomii społecznej wymaga podejścia bazującego na teorii, koncentrującego się na wyjaśnieniu i ocenie zależności pomiędzy poszczególnymi elementami interwencji, a rozwojem przedsiębiorstw społecznych.

Punktem wyjścia do badania powinno być staranne odtworzenie szczegółowego modelu interwencji, w tym ocena kryteriów wyboru projektów, analiza struktury wspartych podmiotów, analiza oddziaływania na otoczenie przedsiębiorstw społecznych. Model logiczny powinien uwzględniać zarówno szczegółową analizę na poziomie RPO WP 2014-2020, jak i odtworzenie logiki interwencji na poziomie każdego z OWES.

Badanie bazujące na teorii powinno mieć przede wszystkim charakter jakościowy i uwzględniać wywiady jakościowe z wszystkimi aktorami (m.in. przedsiębiorstwami społecznymi i podmiotami ekonomii społecznej, OWES, samorządem terytorialnym, IZ RPO WP i IP WUP, ekspertami).

Badanie to powinno być uzupełnione przez analizę na bazie studium przypadku (badanie przypadków przedsiębiorstw społecznych i PES, które skorzystały ze wsparcia zarówno w PI 9i, jak i 9iv). Badanie powinno pozwolić na ocenę komplementarności projektów realizowanych w ramach różnych PI, a także komplementarności działań w ramach PI 9v z działaniami finansowanymi ze środków krajowych. Badanie studiów przypadku powinno też być wykorzystane do pogłębionych analiz kosztów i korzyści, z uwzględnieniem korzyści społecznych. Dodatkowo przeprowadzone zostanie badanie ilościowe, które powinno objąć dwie zasadnicze próby: uczestników projektów, dla których stworzone zostały miejsca pracy oraz same wsparte przedsiębiorstwa społeczne.

- Badanie wśród przedsiębiorstw społecznych powinno koncentrować się, obok oceny trwałości nowych miejsc pracy, na takich kwestiach jak:
 - poziom wynagrodzeń uzyskiwanych w ramach utworzonych miejsc pracy – informacja ta pozwala na oszacowanie efektywności kosztowej interwencji,
 - jakość pracy – rozumianą co najmniej jako rodzaj podstawy prawnej, na podstawie której praca jest wykonywana, warunki pracy, inwestowanie w rozwój kompetencji pracowników, integracja społeczna pracowników,
 - potencjał przedsiębiorstw społecznych – poziom przychodów i sytuacja finansowa, sytuacja rynkowa, liczba trwałych miejsc pracy utworzonych we wspartych przedsiębiorstwach (poza tymi utworzonymi dzięki bezpośredniemu wsparciu EFS).
- Badanie uczestników projektów powinno koncentrować się na ocenie:
 - sytuacji zawodowej uczestników projektów,
 - sytuacji społecznej uczestników projektów, rozumianej jako zmiana statusu uczestnika projektów (np. z uczestnika CIS na pracownika spółdzielni socjalnej) lub zmiana sytuacji społecznej,
 - poziomie i źródłach uzyskiwanych dochodów,
 - poziomie dochodów gospodarstw domowych osób pracujących na utworzonych miejscach pracy – uwzględnienie tego aspektu umożliwia badanie wpływu interwencji

<p>na poziom ubóstwa osób pracujących (wymaga to uwzględnienia wielkości, struktury i źródeł dochodów gospodarstwa domowego).</p> <p>Należy podkreślić, że utworzone miejsca pracy może ulec zmianie (zmieni się nazwa, osoba pracująca, wymiar czasu pracy). Dlatego też oszacowanie trwałości miejsc pracy powinno polegać na oszacowaniu zmiany netto liczby miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych w przeliczeniu na pełen etat. Wymaga to jednak pozyskiwania szczegółowych danych na temat liczby i charakterystyki miejsc pracy „na wejściu” – czyli w momencie utworzenia danego przedsiębiorstwa społecznego lub utworzenia miejsca pracy w istniejącym przedsiębiorstwie społecznym.</p>
Zakres niezbędnych danych
<ul style="list-style-type: none"> szczegółowe dane dotyczące liczby i jakości miejsc pracy we wspartych przedsiębiorstwach społecznych (w momencie utworzenia przedsiębiorstwa lub utworzenia miejsca pracy w istniejącym przedsiębiorstwie społecznym). Dane te powinny obejmować: <ul style="list-style-type: none"> rodzaj umowy, wymiar czasu pracy, poziom wynagrodzeń, stanowisko. szczegółowe dane dotyczące wspartych przedsiębiorstw społecznych. Dane te powinny obejmować: <ul style="list-style-type: none"> formę prawną przedsiębiorstwa, lokalizację (zgodnie z klasyfikacją TERYT) zmienne identyfikujące dane przedsiębiorstwo (REGON), sytuację przedsiębiorstwa przed otrzymaniem wsparcia (przychody, poziom zatrudnienia), charakterystykę działalności gospodarczej (zgodnie z PKD) rodzaj, skalę i koszt otrzymanego wsparcia. <p>(dane pozyskiwane przez OWES).</p> <ul style="list-style-type: none"> dane dotyczące kosztów jednostkowych, niezbędne do oszacowania wartości korzyści społecznych np. koszt jednostkowy korzystania z pomocy społecznej (zapewnienie dostępu np. poprzez nawiązane współpracy z MR w celu rozpoczęcia budowania repozytorium danych jednostkowych).
Organizacja badania
Ramy czasowe realizacji badania
<p>Zgodnie z <i>Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020</i>, obowiązkowe jest co najmniej dwukrotne przeprowadzenie pomiaru: 2021 r., 2027 r. (ze względu na to, że ostatni pomiar dot. 2027 r. nie został uwzględniony w PE RPO WP).</p> <p>Przeprowadzenie jednak pierwszego badania dopiero w 2021 r. spowoduje, że IZ RPO WP pozbawiona będzie informacji o efektach interwencji na wcześniejszym etapie, tak aby możliwe było wprowadzenie ewentualnych korekt. Dlatego też uzasadnione jest przeprowadzenie badania wcześniej. Z tego względu planuje się objęcie badanem przedsiębiorstw społecznych, w których utworzono nowe miejsca pracy do końca 2016 r. Planowane terminy badań:</p> <ol style="list-style-type: none"> III – IV kw. 2019 r., III – IV kw. 2021 r.
Szacowany koszt badania
<p>Pierwsza fala badania: 140 tys. PLN (koszt uzależniony od liczby wspartych przedsiębiorstw).</p> <p>Druga ok. 120 tys. PLN.</p>
Podmiot odpowiedzialny za realizację badania
JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna.
Uwagi i komentarze

Ewaluacja ex-ante wsparcia kształcenia osób dorosłych w formie pozaszkolnych form kształcenia zawodowego

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
Oś priorytetowa IX (PI 10iv) / EFS	
Typ badania (wpływu, procesu)	Procesu
Moment przeprowadzenia (ex-ante, on-going, ex-post)	Ex-ante/on-going
Cel badania	
Wsparcie procesu planowania interwencji w zakresie podnoszenia kompetencji osób dorosłych w formach pozaszkolnych.	
Uzasadnienie badania	
<p>Jednym z obszarów interwencji jest wsparcie kształcenia osób dorosłych w formach pozaszkolnych. Wymienia się tu przede wszystkim formy kształcenia, regulowane w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r., Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.), takie jak: kwalifikacyjne kursy zawodowe oraz kursy umiejętności zawodowych. Dotychczasowe doświadczenia pokazują jednak, że liczba osób przystępujących do egzaminów zawodowych po zakończeniu tego typu form kształcenia jest stosunkowo mała (ok. 200 osób). Dlatego też istnieje potrzeba zbadania, dlaczego jest tak małe zainteresowanie egzaminami zawodowymi wśród osób dorosłych kończących KKZ.</p> <p>Ponadto możliwe jest finansowanie innych form kształcenia „umożliwiających uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych”. Ostatnia kategoria jest dosyć szeroka i umożliwia finansowanie bardzo różnych form kształcenia, jednak zgodnie z logiką interwencji, zawartą w UP oraz RPO WP 2014-2020, należy kłaść nacisk na te formy kształcenia, w przypadku których możliwe jest rzetelne i wiarygodne potwierdzenie efektów uczenia się (walidacja). W Polsce istnieje bardzo wiele różnych form kształcenia, które kończą się niezależną i wiarygodną walidacją. Część z nich jest niezbędnych, aby wykonywać pracę w danym zawodzie, np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uprawnienia do kierowanie pojazdami, • uprawnienia do spawanie, • uprawnienia elektryczne. <p>Inne formy kształcenia umożliwiają rozwój zawodowy oraz awans. Niestety w Polsce nie ma systemu, który zbierałby wszystkie kwalifikacje, weryfikowałby ich wiarygodność i rzetelność (taką funkcję ma pełnić krajowy rejestr kwalifikacji, jednak nie jest znany termin jego wejścia w życie). Dlatego też niezbędne jest badanie, które dostarczy IZ RPO WP wyczerpujących i wiarygodnych informacji na temat kwalifikacji, na które jest zgłaszane zapotrzebowanie na rynku pracy, a równocześnie spełniać będą one wymagania IZ RPO WP, czyli warunkiem ich uzyskania będzie wiarygodna walidacja, a także rozpoznawalność wśród pracodawców. Ze względu na ukierunkowanie interwencji w ramach RPO WP 2014-2020, wskazane jest skoncentrowanie się na tych kwalifikacjach, które mogą nabywać osoby o niskich kompetencjach. Efekty badania powinny służyć też poprawie informacji o potrzebach rynku pracy i jakości oferowanych kursów i szkoleń, a tym samym przyczyniać się do ograniczenia asymetrii informacji.</p>	
Kryteria badania	
Trafność, skuteczność, efektywność, użyteczność, komplementarność.	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
<ul style="list-style-type: none"> • Jak należy zaplanować sposób wdrażania interwencji, tak aby możliwe było osiągnięcie celów zapisanych w RPO WP 2014-2020? • Jak należy zaplanować wsparcie w zakresie KKZ i KUZ w celu zwiększenia zainteresowania tą formą kształcenia? • Jak oceniana jest jakość i trafność KKZ i KUZ przez głównych odbiorców (uczestników i pracodawców)? • Które kwalifikacje zawodowe są poszukiwane i cenione na rynku pracy? • Które kwalifikacje są dostępne i atrakcyjne dla osób o niskich kwalifikacjach? • Jakże kursy i szkolenia, kończące się walidacją efektów kształcenia i możliwością nabycia kwalifikacji, powinny być finansowane w ramach działania? • Jakże warunki powinny spełnić poszczególne formy wsparcia, aby możliwe było ich finansowanie? • Jakże są potrzeby pracodawców i pracowników w wybranych branżach na pozaszkolne formy kształcenia? 	
Ogólny zarys metodyki badania	

Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki
<p>Ewaluacja będzie kombinacją ewaluacji ex-ante, ewaluacji opartej na teorii i studium statystycznego. Ponieważ ewaluacja ma służyć wsparciu procesu planowania interwencji, niezbędne jest najpierw dokonanie rozpoznania potrzeb i możliwych sposobów ich zaspokojenia. Dopiero na tej podstawie będzie można projektować system wsparcia. Identyfikowane będą kwalifikacje, które spełniają odpowiednie wymagania jakościowe, bazujące na założeniach krajowego systemu kwalifikacji.</p> <p>Dlatego też ewaluacja będzie przebiegać według następującego schematu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Diagnoza potrzeb na pozaszkolne formy kształcenia zawodowego, które uwzględniają wiarygodną walidację i możliwość nabycia kwalifikacji według następującego schematu: <ul style="list-style-type: none"> ◦ przegląd kwalifikacji możliwych do uzyskania przez osoby o niskich kwalifikacjach (do ich nabycia nie jest wymagane wykształcenie wyższe, średnie), z uwzględnieniem podziału na kwalifikacje uregulowane prawnie (kwalifikacje cząstkowe) i kwalifikacje rynkowe. ◦ badanie jakościowe wśród pracodawców i przedstawicieli pracodawców na temat potrzeb w zakresie kwalifikacji oraz identyfikacji kwalifikacji cieszących się ich uznaniem, ◦ wywiady jakościowe z przedstawicielami podmiotów oferujących poszczególne kwalifikacje, ◦ badanie ilościowe wśród pracodawców na temat potrzeb w zakresie kwalifikacji oraz identyfikacji kwalifikacji cieszących się ich uznaniem. • Opracowanie listy kwalifikacji, których nabycie będzie finansowane ze środków EFS (w formach pozaszkolnych lub w formie walidacji). <p>Badanie prowadzone będzie z uwzględnieniem podziału na branże, z naciskiem na te branże, które oferują szczególnie dużo miejsc pracy dla osób o niskich kwalifikacjach. W badaniu uwzględnione będą też kwalifikacje ponadzawodowe (możliwe do wykorzystania w wielu branżach). Informacje o kwalifikacjach dostępne powinny być również w układzie powiatowym.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zaprojektowanie możliwych schematów wdrażania interwencji.
Zakres niezbędnych danych
<ul style="list-style-type: none"> • dane statystyczne SIO na temat KKZ i KUZ, • dane na temat innych pozaszkolnych form kształcenia, umożliwiających nabycie kwalifikacji, • dane statystyczne dotyczące zatrudnienia osób o niskich kwalifikacjach w podziale na branże.
Organizacja badania
Ramy czasowe realizacji badania
I-II kw. 2016 r.
Szacowany koszt badania
Ok. 180 tys. PLN.
Podmiot odpowiedzialny za realizację badania
JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna.
Uwagi i komentarze

Ocena wpływu wsparcia EFS na poprawę sytuacji osób dorosłych i pracowników uczestniczących w kształceniu ustawicznym oraz na poprawę sytuacji przedsiębiorstw korzystających ze wsparcia

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
Oś priorytetowa: VII (PI 8v), IX (PI 10iii, PI 10iv) / EFS	
Typ badania (wpływu, procesu)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex-ante, on-going, ex-post)	On-going/ex-post
Cel badania	
Poznanie wpływu interwencji w zakresie kształcenia ustawicznego na sytuację pracowników i osób dorosłych.	
Uzasadnienie badania	
<p>Badanie koncentrować się będzie na ocenie wpływu kształcenia osób dorosłych na ich sytuację. Kształcenie osób dorosłych finansowane będzie w ramach OP VII (kształcenie będzie dostosowane do potrzeb przedsiębiorstw) oraz w OP IX (kształcenie w zakresie kompetencji kluczowych oraz kompetencji zawodowych dla osób w najtrudniejszej sytuacji). Ze wsparcia w OP VII korzystać będą tylko pracownicy, jednak ze wsparcia w OP IX korzystać będą mogli zarówno pracownicy, jak i osoby niepracujące. Dlatego też badając wpływ interwencji na sytuację osób dorosłych, uczestniczących w kształceniu, należy założyć, że efekty mogą dotyczyć różnych wymiarów sytuacji na rynku pracy: awansu lub podwyżki, zmiany pracy, poprawy stabilności zatrudnienia, zwiększenie jego wymiaru. Dotychczasowe efekty interwencji w ramach PO KL były przedmiotem ewaluacji realizowanej m.in. przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju²². Jak wynika z tego badania, z projektów korzystały częściej osoby młodsze, lepiej wykształcone, pracujące w większych przedsiębiorstwach. Oznacza to odtworzenie błędu rynku, który potwierdzany jest w innych badaniach, czyli niskiego poziomu uczestnictwa niektórych grup zawodowych w kształceniu ustawicznym²³. Dlatego też badanie powinno koncentrować się na ocenie, w jaki sposób interwencja ogranicza błąd rynku.</p> <p>Wprowadzenie mechanizmu popytowego może odwzorowywać to zjawisko, co może generować wysoki poziom efektu jałowego biegu. Stąd też istotna jest ocena, w jakim stopniu interwencja przyczynia się do uczestnictwa w kształceniu ustawicznym osób, które inaczej nie podnosiłyby w ten sposób swoich kompetencji.</p> <p>Realizacja badania pozwoli na realizację obowiązku monitorowania losów uczestników projektów 6 miesięcy po zakończeniu udziału w projekcie (art. 5 i załącznik 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 470). Jego wyniki będą podstawą do szacowania wskaźnika rezultatu długoterminowego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu programu. <p>Badanie dotyczy jednego z ważniejszych obszarów interwencji EFS, czyli zwiększenia adaptacyjności pracowników przedsiębiorstw. Jednak zmienia się mechanizm wdrażania tej interwencji – w nowej perspektywie bazować on będzie na schemacie popytowym i Rejestrze Usług Rozwojowych. Zakłada się, że w województwie wybrany zostanie operator/operatorzy, który/rzy będzie/ą odpowiedzialny/i za dostarczenie wsparcia konkretnym przedsiębiorstwom i ich pracownikom. Dlatego też, szczególnie w pierwszym okresie wdrażania, konieczne jest zaplanowanie badania, które oceni zarówno funkcjonowanie nowego mechanizmu, jak też dostarczy informacji na temat pierwszych efektów interwencji. Tym bardziej, że wnioski z pilotażu nowego rozwiązania są niejednoznaczne²⁴.</p> <p>Ocena sposobu funkcjonowania Rejestru Usług Rozwojowych po dwóch latach została zaplanowana na poziomie UP.</p>	
Kryteria badania	
Trafność, skuteczność, efektywność, użyteczność, komplementarność.	

²² M. Zub, R. Kubajek, P. Penszko, M. Gajewski, J. Szczucki (2015), *Badanie skuteczności wsparcia realizowanego w ramach komponentu regionalnego PO KL 2007-2013*, PAG-Uniconsult, Warszawa.

²³ K. Turek, B. Worek (2015), *Kształcenie po szkole*, PARP, Warszawa.

²⁴ Bluehill, Quality Watch (2015), *Ewaluacja podażowego i popytowego systemu kształcenia umiejętności pracowników MŚP – na przykładzie województwa małopolskiego*, Warszawa.

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe
<ul style="list-style-type: none"> • Jak jest dopasowanie wsparcia do potrzeb przedsiębiorstw? • Jaki jest wpływ wsparcia na kondycję przedsiębiorstw? • Jakie osoby korzystają ze wsparcia? W jakim stopniu interwencja koryguje „błąd rynku”? • W jakim stopniu dzięki interwencji zwiększa się skłonność przedsiębiorstw do inwestycji w kompetencje pracowników? • W jakim stopniu interwencja dopasowana jest do potrzeb odbiorców (w szczególności osób starszych, osób o niskich kwalifikacjach)? • W jakim stopniu dzięki interwencji poprawiają się zdolności przedsiębiorstw do strategicznego zarządzania zasobami ludzkimi (identyfikowania potrzeb, planowania rozwoju, oceny efektów podejmowanych działań)? • Jaki jest wpływ wsparcia na sytuację pracowników przedsiębiorstw, w tym na poziom wynagrodzeń i jakość ich miejsc pracy? • Jaka jest komplementarność wsparcia pomiędzy trzema badanymi priorytetami (w tym mechanizmy zapewniania komplementarności)? • Jaka jest jakość oferowanego wsparcia? • Jaka jest efektywność kosztowa oferowanego wsparcia i relacja kosztów i korzyści? • W jakim stopniu interwencja wzmacnia lokalne i regionalne rynki pracy? • Jaki jest wpływ interwencji na rozwijanie regionalnych specjalizacji? • Jaki jest poziom komplementarności wsparcia z PI 1b, PI 3c, PI 3b? • Jaka jest komplementarność działań z Krajowym Funduszem Szkoleniowym? • Jaka jest trafność i skuteczność mechanizmu popytowego? • Jaka jest efektywność kosztowa wsparcia?
Ogólny zarys metodyki badania
<p>Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki</p> <p>Z perspektywy planów badawczych zakłada się, że ewaluacja będzie kombinacją studium statystycznego, studium przypadku i ewaluacji opartej na teorii.</p> <p>Ocena poziomu dopasowania oferowanego wsparcia do potrzeb pracodawców będzie dokonana na podstawie analizy danych zastanych, a także badań terenowych.</p> <p>Metodologia badania ilościowego została określona w dużym stopniu przez MR. Bazuje ona na doświadczeniu badania realizowanego w okresie 2007-2013 w ramach PO KL. Metodologia ta określa podejście minimalne, niezbędne do oszacowania wskaźników rezultatów, obejmując m.in. założenia doboru próby, harmonogram pomiaru oraz minimalny zakres pytań kwestionariuszowych. Metodologia ta stanowi realizację planu studium statystycznego.</p> <p>Zakładany jest co najmniej czterokrotny pomiar wartości wskaźnika. W ramach każdego z pomiarów badanie uwzględni:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenę logiki interwencji – badanie bazujące na teorii, ze szczególnym naciskiem na analizę kryteriów wyboru projektu (w kolejnych falach badania analiza powinna koncentrować się na ewentualnych zmianach), • ocenę wpływu interwencji na sytuację osób dorosłych, w tym pracowników i przedsiębiorstw, • ocenę sposobu wdrażania mechanizmu popytowego (w powiązaniu z Rejestrem Usług Rozwojowych). <p>Ze względu na brak operatu pracowników przedsiębiorstw i osób dorosłych uczestniczących w kształceniu ustawicznym, nie ma możliwości porównania efektów wsparcia do próby kontrolnej. Możliwe jest natomiast porównywanie efektów różnych form wsparcia (np. kursów i studiów podyplomowych).</p> <p>Ocena wpływu interwencji na sytuację pracowników wykonana będzie zgodnie z metodologią ewaluacji bazującej na teorii oraz poprzez zestaw odpowiednio skonstruowanych pytań. Ewaluacja oparta na teorii wymaga przeprowadzenia szeregu wywiadów z bezpośrednimi uczestnikami szkoleń, ich pracodawcami (w tym przełożonymi), organizatorami szkoleń oraz IZ RPO WP i IP WUP. W celu uchwycenia mechanizmów oddziaływania interwencji na poziomie przedsiębiorstw proponuje się pogłębione badanie studiów przypadku przedsiębiorstw korzystających ze wsparcia. Badania jakościowe pozwolą również na pogłębioną analizę komplementarności wsparcia z innymi politykami publicznymi, kierowanymi do przedsiębiorstw, zarówno wspieranymi ze środków Funduszy Europejskich, jak również ze środków krajowych.</p> <p>W badaniu ilościowym należy uwzględnić dwa poziomy pomiaru: pracowników (uczestników projektów) oraz kadry zarządzającej przedsiębiorstw (w przypadku PI 8v).</p>
Zakres niezbędnych danych

- centralny system teleinformatyczny – dane dotyczące uczestników projektów (charakterystyka osoby, zakres wsparcia, dane kontaktowe);
- dane dotyczące przedsiębiorstw, których pracownicy skorzystali ze wsparcia (pozyskiwane przez projektodawców):
 - charakterystyka przedsiębiorstwa (z uwzględnieniem branży i lokalizacji – z wykorzystaniem klasyfikacji TERYT oraz PKD),
 - kondycja przedsiębiorstw (liczba miejsc pracy, sytuacja finansowa),
 - charakterystyka skali inwestycji w kompetencje pracowników przedsiębiorstwa w roku poprzedzającym otrzymane wsparcie,
 - informacje o innych formach pomocy dla przedsiębiorstwa, finansowanych ze środków publicznych;
- dane dotyczące KFS zostaną pozyskane z IP WUP;
- dane dotyczące zapotrzebowania pracodawców na kompetencje pozyskane z innych badań (np. Bilansu Kapitału Ludzkiego).

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

Zgodnie z *Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020*, obowiązkowe jest co najmniej czterokrotne przeprowadzenie pomiaru (ze względu na to, że ostatni pomiar dot. 2024 r. nie został uwzględniony w PE RPO WP):

1. III – IV kw. 2017 r,
2. I – II kw. 2019 r,
3. III – IV kw. 2021 r.

Szacowany koszt badania

Pierwsza fala badania: ok. 140 tys. PLN (koszt uzależniony od liczby wspartych przedsiębiorstw).
 Druga i trzecia fala badania: po ok. 120 tys. PLN.

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna.

Uwagi i komentarze

Ocena wpływu wsparcia na poprawę dostępu do wysokiej jakości usług społecznych

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
Oś priorytetowa VI (PI 9a), VIII (PI 9iv) / EFRR i EFS	
Typ badania (wpływu, procesu)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex-ante, on-going, ex-post)	On-going/ex-post
Cel badania	
Zbadanie wpływu interwencji na poprawę dostępu do wysokiej jakości i przystępnych cenowo usług społecznych.	
Uzasadnienie badania	
<p>Inwestycje w usługi społeczne w okresie 2014-2020 są relatywnie nowym obszarem interwencji dla polityki spójności. Dlatego też wiąże się z nim wiele niepewności i znaków zapytania. Fakt ten pogłębia brak uporządkowanej i solidnej wiedzy na temat rzeczywistej oferty usług społecznych na terenie województwa podkarpackiego.</p> <p>Dodatkowo w nowym okresie programowania kładziony jest nacisk na deinstytucjonalizację usług społecznych, która jest nowym procesem i budzi duży opór wśród przedstawicieli instytucjonalnych form usług społecznych. Kolejnym czynnikiem zwiększającym poziom niepewności jest konieczność ścisłej koordynacji wsparcia ze środków EFS i EFRR.</p> <p>Wobec skali wyzwań związanych z interwencją oraz braku wcześniejszych doświadczeń istnieje ryzyko, że interwencja zostanie niewłaściwie zaprojektowana i zakładane cele nie zostaną osiągnięte.</p> <p>Wszystkie te czynniki powodują, że interwencja w obszarze usług społecznych powinna być poddana ewaluacji, która będzie stanowić wsparcie dla IZ RPO WP w procesie planowania i wdrażania interwencji, dostarczając równocześnie solidnych i rzetelnych danych na temat jej efektów.</p>	
Kryteria badania	
Trafność, skuteczność, efektywność, użyteczność, trwałość, komplementarność.	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
<ul style="list-style-type: none"> Jaka jest trafność inwestycji w usługi społeczne? W jakim stopniu wsparte usługi społeczne odpowiadają na najważniejsze potrzeby w województwie ze względu na rodzaj usługi, rozkład terytorialny, użytkowników? Jak oceniana jest logika interwencji EFS i EFRR w zakresie poprawy dostępu do usług społecznych? Jak zmienił się dostęp do usług społecznych dzięki interwencji EFS i EFRR? Jaki jest poziom koordynacji wsparcia EFS i EFRR? Na ile skuteczne są wdrożone mechanizmy koordynacji? Jaki jest poziom koordynacji wsparcia EFS i EFRR z innymi działaniami, w tym m.in. polityką krajową? Jaka jest dostępność (finansowa) oferowanych usług w stosunku do usług finansowanych ze środków krajowych? Jakie osoby korzystają z usług społecznych wspartych w ramach Programu, z uwzględnieniem różnych usług? Jak zmieniła się sytuacja osób korzystających z usług społecznych w trakcie realizacji projektu i 12 miesięcy po zakończeniu jego realizacji? Jaka jest dostępność wspartych usług po zakończeniu programu? Jaka jest efektywność kosztowa wspartych usług? Jakie są koszty jednostkowe usług w porównaniu do usług świadczonych poza RPO WP 2014-2020? W jakim stopniu interwencja przyczyniła się do deinstytucjonalizacji usług społecznych w województwie podkarpackim? Jaki jest poziom komplementarności wsparcia z PI 9i i PI 9v? 	
Ogólny zarys metodyki badania	
Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki	
<p>Z perspektywy planów badawczych zakłada się, że ewaluacja będzie kombinacją studium statystycznego, studium przypadku i ewaluacji opartej na teorii.</p> <p>Schemat ewaluacji opartej na teorii zakłada odtworzenie i ocenę teorii interwencji. Zastosowanie tego schematu jest niezbędne szczególnie w pierwszej fazie wdrażania, kiedy będzie mogło</p>	

wspierać procesy decyzyjne dotyczące ostatecznego kształtu interwencji. Badanie będzie miało charakter jakościowy i bazować będzie na analizach dokumentów i wywiadach z kluczowymi interesariuszami. Ponadto bazować będzie na wynikach opisanego poniżej studium statystycznego. Studium statystyczne polegać będzie na ocenie dostępności usług społecznych na poziomie regionalnym. Wskazane jest prowadzenie analiz na poziomie poszczególnych powiatów. Analiza ta powinna brać pod uwagę ocenę dostępności usług społecznych świadczonych przez podmioty publiczne i prywatne, w tym podmioty ekonomii społecznej, ocenę dostępności cenowej oraz jakość świadczonych usług. Należy też uwzględnić usługi świadczone w formie zinstytucjonalizowanej i zdeinstytucjonalizowanej. Ocena powinna być prowadzona regularnie, przy czym pierwsze badanie powinno być przeprowadzone na początku okresu wdrażania, tak aby możliwe było uchwycenie zmiany. Kolejne fale badania powinny być prowadzone po dwóch i czterech latach, przy czym:

- badanie prowadzone po dwóch latach koncentrować się będzie na poprawie dostępności do usług społecznych,
- badanie prowadzone po czterech latach powinno koncentrować się na dostępności, a także trwałości wspartych usług.

Badanie będzie prowadzone m.in. na bazie istniejących danych administracyjnych, które jednak podlegać będą weryfikacji pod kątem jakości i oceny, a także uzupełnieniom. Dodatkowo przewiduje się prowadzenie uzupełniających badań ilościowych.

Ponadto zakłada się badania jakościowe, prowadzone zgodnie z planem studium przypadku. Studium przypadku może być prowadzone na poziomie powiatów – pozwoli to na uwzględnienie lokalnego kontekstu dostępu do usług społecznych, a także interakcji pomiędzy poszczególnymi usługami.

Zakres niezbędnych danych

- centralny system teleinformatyczny,
- dane dotyczące dostępności usług społecznych, z uwzględnieniem zróżnicowania terytorialnego (co najmniej na poziomie NUTS 4), rodzajów usług i podmiotów świadczących usługi, pochodzące ze sprawozdań MRPiPS-05, od władz samorządowych oraz od podmiotów świadczących usługi społeczne,
- szczegółowe dane od projektodawców na temat liczby świadczonych usług oraz liczby osób korzystających ze wsparcia w ujęciu rocznym (spójne z danymi z systemu pomocy społecznej),
- dane nt. skali, zakresu, kosztów i ceny usług społecznych, świadczonych przez podmioty publiczne i prywatne (jednym z celów badania będzie uzupełnienie brakujących danych na temat dostępności usług społecznych w województwie podkarpackim).

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

Pierwsze badanie zostanie przeprowadzone: II - IV kw. 2016 r.

Kolejne badania:

- II-IV kw. 2018 r,
- II- IV kw. 2020 r.

Szacowany koszt badania

Pierwsza fala badania: ok.140 tys. PLN.

Druga i trzecia fala badania: po ok. 120 tys. PLN.

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna.

Uwagi i komentarze

Wpływ działań rewitalizacyjnych na sytuację obszarów zdegradowanych

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działania) oraz fundusz	
Oś priorytetowa VI (PI 9b), VIII (PI 9i) / EFRR i EFS	
Typ badania (wpływu, procesu)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex-ante, on-going, ex-post)	On-going/ex-post
Cel badania	
Zbadanie wpływu rewitalizacji na poprawę sytuacji ubogich społeczności miejskich i wiejskich.	
Uzasadnienie badania	
<p>Rewitalizacja obszarów problemowych jednym z priorytetów polityki rozwoju. Jednak w nowej perspektywie finansowej rewitalizacja będzie wdrażana inaczej niż w okresie 2007-2013. Na podstawie dokumentów programowych można stwierdzić, że podstawowe różnice polegać będą na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nacisku na osiągnięcie celów społecznych (ograniczenie ubóstwa, problemów społecznych, wzrost zatrudnienia), • zintegrowanym podejściu do rewitalizacji, łączącym działania o charakterze infrastrukturalnym, gospodarczym i społecznym. <p>Dotychczasowe efekty działań rewitalizacyjnych nie przyniosły jednoznacznie pozytywnych efektów. Dlatego też interwencja ta obciążona jest znacznym ryzykiem i wymaga starannego zaplanowania oraz systematycznej oceny.</p> <p>Należy podkreślić, że rewitalizacja w tym kontekście dotyczy całej wiązki projektów, finansowanych w ramach różnych priorytetów inwestycyjnych, ze szczególnym naciskiem na PI 9b i 9i. W poszczególnych miejscowościach w rewitalizację mogą być również zaangażowane inne PI (np. 8b, 6c itd.). Przedmiotem ewaluacji powinna być ocena łącznego oddziaływania.</p> <p>W momencie przygotowywania niniejszego PE RPO WP nie są jeszcze znane szczegółowe rozstrzygnięcia dotyczące wyboru projektów, ich zakresu i sposobu wdrażania. Dlatego też niniejszą propozycję należy traktować jako wstępną, która zostanie doprecyzowana na późniejszym etapie (planowo w drugiej połowie 2016 r.).</p>	
Kryteria badania	
Trafność, skuteczność, efektywność, użyteczność, trwałość, komplementarność.	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
<ul style="list-style-type: none"> • Jaka jest trafność doboru obszarów poddanych rewitalizacji? (ocena kryteriów i sposobu wyboru projektów). • W jaki sposób zapewniona została komplementarność działań na obszarach rewitalizowanych? Jak oceniany jest poziom komplementarności działań finansowanych z różnych źródeł? • Jaki jest poziom zmian na obszarach rewitalizowanych? Czy sytuacja na obszarach rewitalizowanych poprawia się w porównaniu do sytuacji w poszczególnych miejscowościach? • Jakie są różnice pomiędzy rewitalizacją na obszarach wiejskich i miejskich (pod względem trafności, skuteczności, użyteczności, trwałości)? • Jakie zmiany są obserwowane na obszarach rewitalizowanych, np. w zakresie jakości życia; poziomu ubóstwa (korzystania z pomocy społecznej), liczby miejsc pracy, nowych przedsiębiorstw, w tym również przedsiębiorstw społecznych, dostępu do edukacji i innych usług społecznych, poziomu przestępczości? (ostateczny zakres zostanie określony po zatwierdzeniu kryteriów wyboru obszarów rewitalizowanych) • Jaki jest wpływ działań na obszarach rewitalizowanych na obserwowane zmiany? • Jaka jest trwałość osiągniętych zmian? • Jakie są negatywne efekty rewitalizacji? 	
Ogólny zarys metodyki badania	
Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki	
<p>Z perspektywy planów badawczych zakłada się, że ewaluacja będzie kombinacją studium statystycznego, studium przypadku i ewaluacji opartej na teorii.</p> <p>Przewiduje się ewaluację wpływu bazującą na teorii. Badanie bazujące na schemacie kontrfaktycznym jest nieuzasadnione, ze względu na brak grupy kontrolnej. Możliwe jest natomiast porównanie sytuacji na obszarze rewitalizowanym do zmian na poziomie całych miejscowości, w których wdrażany jest program rewitalizacyjny lub porównywalnych miejscowości. Zakres porównań może zostać ograniczony do tych obszarów, dla których dostępne są dane statystyczne.</p> <p>Badanie powinno być podzielone na kilka etapów:</p> <p>Etap 1. Ocena logiki interwencji oraz mechanizmu zapewniania komplementarności interwencji</p>	

(przed ogłoszeniem pierwszych konkursów) oraz pomiar wstępny na obszarach wybranych do rewitalizacji.

Etap 2. Pomiar w trakcie rewitalizacji (co najmniej dwa lata od rozpoczęcia projektów).

Etap 3. Pomiar po zakończeniu projektów (do rozważenia, czy bezpośrednio po zakończeniu czy też np. rok lub dwa lata po zakończeniu).

Ponieważ każdy obszar objęty rewitalizacją ma swoją specyfikę, zasadne jest zaprojektowanie schematu badania na bazie analizy przypadków.

Głębsza i rozciągnięta w czasie analiza mechanizmów zmiany na rewitalizowanych obszarach powinna dostarczyć pogłębionej, rzetelnej wiedzy na temat zachodzącej zmiany.

Równocześnie wszystkie obszary objęte rewitalizacją powinny być objęte systematycznym, ujednoliconym badaniem zmian w kluczowych wymiarach:

- sytuacji na rynku pracy (zmiany liczby bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, liczba tworzonych miejsc pracy),
- aktywności gospodarczej (liczby nowych przedsiębiorstw, w tym przedsiębiorstw społecznych),
- aktywności społecznych (liczba lokalnych inicjatyw, zaangażowanie mieszkańców w działania na rzecz społeczności lokalnej),
- integracji społecznej (poziom kontaktów społecznych mieszkańców),
- jakości życia (subiektywna ocena mieszkańców),
- przestępczości (liczba przestępstw, liczba aktów wandalizmu),
- poziomu ubóstwa (liczba osób pobierających okresowe świadczenia z pomocy społecznej),
- poziomu integracji społecznej (skala i intensywność kontaktów społecznych),
- dostępu do usług (edukacyjnych, społecznych, zdrowotnych, kulturalnych),
- skłonności do migracji,
- efektów negatywnych (wzrost czynszów, odpływ dotychczasowej ludności i dotychczasowych przedsiębiorców),
- dodatkowych wymiarów, istotnych dla danej lokalizacji.

Ostateczny zakres badanych zmian zostanie ustalony po rozstrzygnięciu zasad wyboru projektów.

Pomiar zmiany sytuacji w miarę możliwości powinien bazować na danych zastanych. W niektórych przypadkach konieczne jednak będzie pozyskanie danych pierwotnych.

W badaniu konieczne jest uwzględnienie obszernego komponentu jakościowego, który koncentrował się będzie na zrozumieniu mechanizmu oddziaływania interwencji na ożywienie społeczno-gospodarcze na rewitalizowanych obszarach.

Zakres niezbędnych danych

Badanie powinno bazować na wysokiej jakości danych zastanych i pierwotnych. Dane zastane powinny być regularnie zbierane i analizowane dla obszaru rewitalizowanego (co wymaga współpracy z lokalnymi agendami samorządu lub rządowymi) oraz dla całej gminy lub miasta na prawach powiatu. Poniżej wskazano wstępny proponowany zakres danych z zaznaczeniem, czy jest to dana wtórna (W) czy pierwotna (P) oraz ze źródłami danych:

- zmiany liczby bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych (W – PUP),
- podjęcie pracy przez osoby korzystające ze wsparcia z terenów rewitalizowanych (P),
- poziom dochodów na danym terytorium (W - US),
- charakterystyka tworzonych miejsc pracy (poziom wynagrodzeń, jakość pracy) (P),
- liczby nowych przedsiębiorstw (W – UG),
- liczba nowych przedsiębiorstw społecznych (W – OWES),
- liczba lokalnych inicjatyw (W – UG),
- zaangażowanie mieszkańców w działania na rzecz społeczności lokalnej (P),
- częstotliwość i ocena intensywności kontaktów społecznych mieszkańców (P),
- ocena jakości życia (P),
- liczba przestępstw, liczba aktów wandalizmu (W – komenda policji),
- liczba osób pobierających okresowe świadczenia z pomocy społecznej (W - OPS),
- liczba osób które przestały pobierać świadczenia z pomocy społecznej (W - OPS),
- skala i intensywność kontaktów społecznych (P),
- korzystanie z usług społecznych, zdrowotnych, kulturalnych (P),
- ocena dostępu do ww. usług (P),
- plany migracyjne (P),
- przeciętne ceny czynszów mieszkań i lokali komercyjnych (W - UG, P),
- odpływ dotychczasowych mieszkańców i przedsiębiorców (W - UG).

Dane oznaczone literą „W” dostępne są w jednostkach administracji publicznej, działających na

obszarach rewitalizowanych. Przewiduje się zobowiązanie projektodawców do pozyskiwania co roku danych na podstawie opracowanych formularzy. Projektodawcy zostaną poinformowani o sposobie gromadzenia danych, tak aby ograniczyć ryzyko pozyskiwania niewłaściwych danych. Dane oznaczone literą „P” wymagają przeprowadzenia badań ilościowych na obszarach rewitalizowanych. Dane te powinny być pozyskiwane w trakcie zaplanowanych badań, czyli co dwa lata.

Ponadto dane pochodzące z centralnego systemu teleinformatycznego:

- dane dotyczące wszystkich projektów realizowanych na rewitalizowanych obszarach (zakres i skala wsparcia, koszt wsparcia, w tym koszty jednostkowe),
- dane kontaktowe uczestników projektów.

Organizacja badania
Ramy czasowe realizacji badania
Etap 1 – II – IV kw. 2017 r, Etap 2 – II– III kw. 2019 r, Etap 3 – II-IV kw. 2021 r.
Szacowany koszt badania
Pierwsza fala badania: ok. 140 tys. PLN. Druga i trzecia fala badania: po ok. 120 tys. PLN.
Podmiot odpowiedzialny za realizację badania
JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna
Uwagi i komentarze
-

Ocena wpływu wsparcia w zakresie kształcenia ogólnego

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działania) oraz fundusz	
Oś priorytetowa VI (PI 10a), IX (PI 10i) / EFRR i EFS	
Typ badania (wpływu, procesu)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex-ante, on-going, ex-post)	On-going/ex-post
Cel badania	
Zbadanie wpływu wsparcia na efekty kształcenia ogólnego w województwie podkarpackim.	
Uzasadnienie badania	
<p>Jednym z kluczowych celów interwencji w ramach RPO WP 2014-2020 jest poprawa efektów kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych na rynku pracy. Dotychczasowe doświadczenia interwencji w obszarze kształcenia ogólnego prowadzą do niejednoznacznych wniosków dotyczących faktycznego wpływu interwencji na poprawę efektów kształcenia. Wynika to z jednej strony z dość dużych różnic we wsparciu pomiędzy poszczególnymi szkołami, a także z niedostatków miar efektów kształcenia.</p> <p>Kwestia ta nabiera szczególnego znaczenia wobec planowanego skoncentrowania się na inwestycjach w TIK. Ewaluacje dotychczasowych działań w tym obszarze pokazują, że tego typu inwestycje nie przynoszą efektów lub efekty są ograniczone²⁵. W związku z tym niezbędne jest prowadzenie systematycznej, pogłębionej ewaluacji, która dostarczy twardych, rzetelnych wniosków na temat osiągniętych efektów i będzie mogła być podstawą dla decyzji zarządczych.</p>	
Kryteria badania	
Trafność, skuteczność, efektywność, użyteczność, trwałość, komplementarność.	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
<ul style="list-style-type: none"> • Jaka jest teoria zmiany wsparcia w zakresie poprawy jakości kształcenia ogólnego? • Jaka jest trafność wsparcia? • Jaki jest zakres wsparcia? Jakie są zróżnicowania w tym zakresie? • Jak zmienia się jakość procesu kształcenia pod wpływem interwencji? • Jaki jest wpływ interwencji na osiągnięte efekty kształcenia? • Jaka jest efektywność kosztowa wsparcia? • Jaka jest komplementarność między działaniami finansowanymi ze środków EFS i EFRR? • Jaka jest spójność interwencji z potrzebami regionalnego i lokalnych rynków pracy (w tym z regionalnymi / inteligentnymi specjalizacjami)? • Jakie są najważniejsze trudności z poprawą efektów kształcenia ogólnego? 	
Ogólny zarys metodyki badania	
Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki	
<p>Z perspektywy planów badawczych zakłada się, że ewaluacja będzie kombinacją studium przypadku, quasi eksperymentu i ewaluacji opartej na teorii. Zakłada się, że jednostką analizy będzie szkoła – na tym etapie bowiem możliwe jest uchwycenie zmiany w osiągniętych efektach nauczania. Schemat badania bazującego na teorii – służyć będzie odtworzeniu i ocenie teorii zmiany na poziomie Programu. Należy wziąć pod uwagę, że interwencja będzie różnić się pomiędzy szkołami – zakres wsparcia może bowiem różnić się pomiędzy szkołami, ze względu na różne potrzeby szkół. Dlatego też na tym etapie należy poddać analizie teorii interwencji na poziomie poszczególnych szkół.</p> <p>Badanie bazujące na teorii bazować będzie przede wszystkim na wywiadach jakościowych prowadzonych z kluczowymi interesariuszami. Wywiady te prowadzone będą w początkowej fazie realizacji projektów i po ich zakończeniu. Pozwoli to na uchwycenie zmian w sposobie działania szkoły, a także może dostarczyć wyjaśnienia dla obserwowanych zmian w efektach kształcenia.</p> <p>Niezależnie od przyjętego modelu wdrażania interwencji, oczekiwanym efektem ma być poprawa kompetencji kluczowych. W Polsce brakuje wystandaryzowanych narzędzi do mierzenia kompetencji kluczowych. Dlatego też niezbędne jest bazowanie na wynikach egzaminów zewnętrznych, choć jest to obciążone szeregiem obciążeń. Zmianę w poziomie efektów nauczania będzie można zmierzyć poprzez porównanie szkół korzystających ze wsparcia do próby kontrolnej. Dobór szkół do próby kontrolnej powinien bazować na danych dostępnych w SIO, takich jak:</p>	

²⁵ J. Hattie (2009), *Visible Learning; A Synthesis of over 800 Meta-analyses relating to achievements*, Routledge, Londyn, Nowy Jork.

- poziom uzyskiwanych wyników w ramach egzaminów zewnętrznych prowadzonych na zakończenie danej szkoły,
- poziom uzyskiwanych wyników egzaminów zewnętrznych przez uczniów danej szkoły na wejściu,
- wielkość szkoły,
- położenie danej szkoły (wielkość miejscowości).

Pomiar efektów może odbywać się na bazie dwóch zasadniczych miar:

- uzyskiwane wyniki w ramach egzaminów zewnętrznych w stosunku do średniej krajowej,
- porównywalne wyniki egzaminów zewnętrznych.

Zakres niezbędnych danych

- dane z centralnego systemu teleinformatycznego dotyczące wspieranych szkół,
- dane z SIO,
- dane dotyczące wyników sprawdzianu i egzaminów zewnętrznych, w tym również porównywalnych wyników egzaminów zewnętrznych.

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

Zakłada się co najmniej dwukrotne przeprowadzenie pomiaru, przy czym badanie powinno być skoordynowane z rokiem szkolnym:

- II - IV kw. 2017 r,
- II - III kw. 2020 r.

Szacowany koszt badania

Szacunkowy koszt badania: po ok. 130 tys. PLN.

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna.

Uwagi i komentarze